Pääluokka 26
SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Sisäministeriö on sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton ministeriö, jonka toimialaan kuuluu vastata:

— yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta

— maahanmuutosta, kansainvälisestä suojelusta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta

— Suomen kansalaisuudesta

— pelastustoimesta

— hätäkeskustoiminnasta

— rajaturvallisuudesta ja meripelastustoimesta

— siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksista sekä

— aluehallinnon yhteisestä varautumisesta poikkeusoloihin ja häiriötilanteisiin.

Hallitusohjelman tavoitteena on turvallinen oikeusvaltio Suomi, turvallisuuden tunteen vahvistuminen ja turvallisuusviranomaisten toimintakyvyn varmistaminen. Toiminnan painopisteinä ovat sisäisen turvallisuuden strategisista ydintehtävistä huolehtiminen sekä keskeiset kansalaisille tarjottavat palvelut. Tavoitteiden saavuttaminen muuttuneessa turvallisuusympäristössä edellyttää hyvää ennakointi- ja analyysikykyä, yhteistä tilannekuvaa, ja turvallisuusviranomaisten suorituskyvyn turvaamista.

Toimintaympäristön kuvaus
Sisäisen turvallisuuden ylläpito on valtion perustehtävä, johon kohdistuu vaatimuksia koko yhteiskunnan ja hallinnonalan eri toimijoiden taholta. Maamme hyvän turvallisuustason säilyttäminen edellyttää yhtä lailla yhteiskuntapoliittisia toimia kuin muutoksia yksilöiden ja organisaatioiden toimintatavoissa. Julkisten turvallisuuspalveluiden vaikuttavuuden ja laadun kannalta keskeistä on huomion kiinnittäminen eri tahojen yhteistyömahdollisuuksiin ja toimintatapojen uudistamiseen. Työperusteinen maahanmuutto edistää Suomen työllisyyttä ja vahvistaa julkistaloutta sekä kohentaa huoltosuhdetta.

Sisäisen turvallisuuden toimintaympäristö on aiempaa monimutkaisempi ja siihen vaikuttavat myös maamme ulkopuoliset tekijät. Turvallisuusympäristön muutokset voivat olla erittäin nopeita. Ennakoinnilla voidaan tunnistaa mahdollisia tulevaisuuksia. Kestävän kehityksen ajattelun mukaisesti turvallinen ja vakaa yhteiskunta on edellytys sille, että jokaisella on yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin ja hyvään elämään, terveyteen, työ- ja toimintakykyyn, koulutukseen ja työllistymiseen. Kestävässä turvallisuusajattelussa pureudutaan ongelmien syihin jo ennen kuin seuraukset laajenevat turvallisuushaasteiksi.

Maahanmuutto on voimavarakysymys mm. väestön ikärakenteen, työllisyyden, talouskasvun ja kilpailukyvyn näkökulmasta. Aktiivinen työvoiman maahanmuuttopolitiikka on yksi keino huolehtia osaavan ja ammattitaitoisen työvoiman saatavuudesta. Sotien, konfliktien, ilmastonmuutoksen, väestönkasvun ja katastrofien aiheuttaman muuttoliikkeen laajuus ja luonne ovat vaikeasti ennakoitavissa. Ministeriö toimii edelleen aktiivisesti EU-tasolla muuttoliikkeiden hallintaan liittyvissä asioissa.

Keskeinen sisäisen turvallisuuden haaste on laajeneva, monimuotoinen syrjäytyminen. Se lisää yhteiskunnallisten häiriöiden riskiä ja määrittelee suurelta osin turvallisuusviranomaisten tuottaman reaktiivisen palvelun tarpeen. Radikalisoituminen ja ääriliikkeiden voimistuminen voivat olla syrjäytymisen äärimmäisiä seurauksia. Viranomaisten ja oikeusjärjestelmän perusoikeus- ja ihmisoikeuksia kunnioittava toiminta sekä rikoksia ennalta estävät palvelut yhteensovitetaan. Ne vähentävät myös syrjäytyneiden henkilöiden rikollisuutta.

Suomalaisen yhteiskunnan kriisinkestokyky perustuu järjestelmien kykyyn toimia häiriötilanteissa ja niihin varautumisessa, sekä yksilöiden henkiseen kestävyyteen. Ulkopuolelta tapahtuva mielipidevaikuttaminen yleistyy ja pyrkii vaikuttamaan myös yhteiskunnalliseen päätöksentekoon.

Sisäministeriön hallinnonala on hyvin työvoimavaltainen. Se on myös kriittisen riippuvainen toimivista ICT- ja valvontajärjestelmistä, asiakaspalvelutiloista ja tietoliikenneyhteyksistä sekä toimintakykyisestä kalustosta. Toimintaympäristön ulkoiset muutokset, yhä monimutkaistuvampi oikeudellinen sääntely, EU-oikeuden merkityksen lisääntyminen sekä erityisalojen syvällistä asiantuntemusta vaativien asioiden lisääntyminen asettavat suuria haasteita toiminnalle.

Sisäministeriön hallinnonalan tavoitteet yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehitykselle
Sisäministeriön hallinnonalalle asetetaan seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuodelle 2020:

— Turvallisuuden tunne on korkea

— Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa

— Kansallisen turvallisuuden uhkat torjutaan

— Maahanmuutto on hallittua ja yhteiskunnallisesti kestävää

	2020 tavoite (1-5)
Turvallisuuden tunne on korkea	4
— Onnistuminen turvallisuuden tunteen nostamisessa	
— Viranomaisten näkyvyys ja tavoitettavuus	
— Luottamus viranomaisiin	
Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa	4
— Yksilöiden ja yhteisöjen kyky toimia onnettomuuksissa ja häiriötilanteissa	
— Avun saaminen hätätilanteisiin	
— Yleistä järjestystä ja turvallisuutta sekä yhteiskuntarauhaa vaarantavan toiminnan torjuntakyky	
Kansallisen turvallisuuden uhkat torjutaan	4
— Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautuminen	
— Valtakunnan rajojen koskemattomuuden turvaaminen	
— Hyvä siviilivalmius	
Maahanmuutto on hallittua ja yhteiskunnallisesti kestävää	4
— Maahanmuuton lupaprosessit ovat laadukkaita ja tehokkaita	
— Laittoman maahantulon ja maassaolon torjunta	

Sisäministeriön hallinnonalan henkilötyövuodet

	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Sisäministeriö[1)]	200	217	232
Poliisitoimi	9 814	9 955	10 054
Suojelupoliisi	376	412	500
Rajavartiolaitos	2 725	2 780	2 850
Pelastusopisto	111	113	113

	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Hätäkeskuslaitos	585	600	600
Maahanmuuttovirasto ja valtion vastaanottokeskukset	984	1026	950
Yhteensä	14 795	15 103	15 299

[1)] Kriisinhallintakeskuksen henkilöstö (pl. kv pelastustoimi) siirtyi 1.1.2019 alkaen sisäministeriöön

Tasa-arvovaikutukset

Henkilöstön yhdenvertainen kohtelu on osa hyvää henkilöstöpolitiikkaa ja liittyy kaikkeen työnantajatoimintaan. Sisäministeriön hallinnonalalla noudatetaan hallituksen tasa-arvo-ohjelmaa sekä sisäasiainhallinnon yleisiä linjauksia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevien tavoitteiden toteutumista seurataan osana toiminnan ja talouden suunnittelua ja seurantaa. Seurantaa koordinoi sisäministeriön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden koordinaatioryhmä.

Ministeriössä sukupuolinäkökulma otetaan huomioon kaikessa toiminnassa. Naisten ja miesten välistä tasa-arvoa edistetään tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luodaan ja vakiinnutetaan sellaiset toimintatavat, joilla varmistetaan tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Ministeriön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tavoitteellinen ja suunnitelmallinen edistäminen ja valvominen kuuluvat kaikille poliisiorganisaation jäsenille. Poliisihallinnossa toimisto- ja lupahallinnon tehtävissä työskentelevistä suurin osa on naisia, kun taas puolestaan poliisimiehistä naisten osuus on verrattain pieni, joskin naisten määrä poliisiviroissa on kasvanut tasaisesti vuosi vuodelta. Sukupuolten välistä tasa-arvoa pyritään edistämään tulosohjauksen sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien avulla. Suunnittelu onkin keskeisin tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen väline.

Poliisin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteina ovat mm. tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusajattelun vahvistaminen, edistäminen ja seuranta, syrjintä- ja häirintävapaa poliisihallinto sekä monimuotoinen rekrytointi ja tasavertainen mahdollisuus urakehitykseen. Lisäksi poliisin työikäohjelman toimenpiteiden jalkauttamisessa huomioidaan myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmia. Syksyllä 2018 asetettiin valtakunnallinen työryhmä seuraamaan ja kehittämään poliisin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioita.

Suojelupoliisin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma perustuu henkilöstölle toteutetun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyn sekä tuoreimpien työtyytyväisyyskyselyiden tuloksiin. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskysymykset sekä niiden kehittymisen seuranta ovat Suojelupoliisissa kiinteä osa viraston henkilöstöstrategiaa.

Rajavartiolaitos viranomaisena ja työnantajana kohtelee kaikkia ihmisiä tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti. Yhdenvertaisuuden toteutuminen liittyy erityisesti rajanylitysliikenteessä kohdattavien ihmisten kohteluun. Rajavartiomiesten koulutuksessa eri etnistä alkuperää olevien ja eri kulttuureista tulevien henkilöiden kohtaamiseen yhdenvertaisina kiinnitetään erityistä huomiota. Vuoden 2019 alussa vakituisesta henkilöstöstä sotilasviranhaltijoita on noin 85 %. Naisten osuus sotilasviranhaltijoista on noin 7 %. Naiset työskentelevät pääsääntöisesti siviilitehtävissä, joissa heidän osuutensa on noin 64 %. Naisten määrää pyritään edelleen lisäämään erityisesti rajavartijarekrytoinnissa positiivisen erityiskohtelun keinoin. Rajavartiolaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman yhtenä toimenpiteenä on kiinnittää erityistä huomiota häirinnän ja epäasiallisen käyttäytymisen ehkäisemiseen sopimuskaudelle 2018–2020 tehdyn virka- ja työehtosopimuksen suosituksen mukaisesti.

Pelastusopistolla on yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma sekä oppilaitoksen toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma, jossa pääpainopistealueena on opiskelijoiden tasa-arvoiseen kohteluun liittyvät asiat. Molempia suunnitelmia päivitetään ja ajantasaistetaan. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus otetaan huomioon kaikessa toiminnassa ja aiheesta jär-

jestetään tiedotus- ja koulutustilaisuuksia sekä henkilöstölle että opiskelijoille. Opiskelijoiden osalta yhteistyötä tehdään oppilasyhdistyksen kanssa.

Hätäkeskuslaitoksessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on sisällytetty viraston henkilöstösuunnitelmaan. Kaikessa toiminnassa toimitaan sukupuolineutraalisti ja henkilöstön sukupuolijakauman kehitystä seurataan. Hätäkeskuslaitoksen sukupuolijakauma on viime vuodet pysynyt lähes samana. Henkilöstöstä noin 60 % on naisia ja 40 % miehiä. Hätäkeskuslaitoksen henkilöstölle tehdään vuosittain henkilöstökysely, joka sisältää tasa-arvoon ja syrjimättömyyteen liittyviä kysymyksiä. Kyselyyn saatujen vastausten perusteella ei ole ilmennyt sukupuolten välisen tasa-arvon osalta erityisiä kehittämiskohteita. Mikäli virastossa ilmenee ongelmia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksissä, asiaan puututaan ja ryhdytään toimenpiteisiin tilanteen parantamiseksi.

Maahanmuuttoviraston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilannetta seurataan työtyytyväisyyskyselyn ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyn sekä palkkavaakatilastojen avulla sekä mm. tarkastelemalla naisten ja miesten sijoittumista eri vaativuustasoihin ja tehtäviin. Maahanmuuttoviraston työsuojelutoimikunta sekä erillinen seurantaryhmä seuraa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumista. Maahanmuuttoviraston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa uutena elementtinä on aiempaa laajempi asiakkuusnäkökulma.

Turvapaikanhakijat tilastoidaan sukupuolen perusteella. Vuonna 2018 turvapaikanhakijoista miehiä oli noin 70 %. Vastaanoton kustannukset hakijoiden sukupuolijakaumasta johtuen kohdentuvat enemmän miehiin kuin naisiin. Vastaanottokeskukset huomioivat kuitenkin tasa-arvon toteutumisen myös vastaanottopalveluissa. Vastaanottokeskusten tulee laatia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jossa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista pohditaan myös asiakkaiden näkökulmasta. Lisäksi naiset ja lapset huomioidaan vastaanottopalveluita kohdennettaessa mahdollisena haavoittuvassa asemassa olevana ryhmänä.

Kestävä kehitys

Sisäministeriö toteuttaa vuonna 2020 osaltaan valtioneuvoston kestävän kehityksen selontekoa ja erityisesti sen painopistettä yhdenvertainen, tasa-arvoinen ja osaava Suomi, jossa sisäministeriön vastuulla on etenkin toimenpide "Varmistetaan Suomen sisäinen turvallisuus". Toimenpidettä toteutetaan uuden konsernistrategian, sekä sisäisen turvallisuuden strategian Hyvä elämä - Turvallinen arki, toimeenpanoa jatkamalla.

Sisäministeriön painopisteet kestävän kehityksen edistämisessä ovat eri väestöryhmien välisten turvallisuuserojen tasaaminen, turvallisen ja kestävän siirtolaisuuden edistäminen, sekä sisäasianhallinnon palveluiden kehittäminen resurssiviisaammiksi. Sisäministeriö toteuttaa painopisteitä vuonna 2020 keväällä 2019 antamansa kestävän kehityksen sitoumuksen toimenpiteiden mukaisesti.

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2018—2020

		v. 2018 tilinpäätös 1000 €	v. 2019 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2020 esitys 1000 €	Muutos 2019—2020 1000 €	%
01.	**Hallinto**	**152 164**	**176 329**	**157 570**	**-18 759**	**-11**
01.	Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	13 974	14 425	15 780	1 355	9
04.	Kriisinhallintakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 752	1 480	2 358	878	59
20.	Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)	8 017	8 017	1 682	-6 335	-79
24.	EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan (siirtomääräraha 3 v)	18 875	30 665	21 040	-9 625	-31

		v. 2018 tilinpäätös 1000 €	v. 2019 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2020 esitys 1000 €	Muutos 2019—2020 1000 €	%
25.	Öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunta (siirtomääräraha 3 v)	—	5 500	5 500	—	0
29.	Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	108 539	115 000	110 000	-5 000	-4
50.	Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)	225	225	260	35	16
66.	Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksuosuudet ulkomaille (arviomääräraha)	781	1 017	950	-67	-7
10.	**Poliisitoimi**	**783 114**	**813 491**	**818 885**	**5 394**	**1**
01.	Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	738 069	753 095	762 217	9 122	1
02.	Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	34 877	43 898	49 000	5 102	12
20.	Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot (siirtomääräraha 2 v)	9 168	9 168	7 668	-1 500	-16
21.	KEJO-hankkeen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	1 000	7 330	—	-7 330	-100
20.	**Rajavartiolaitos**	**253 622**	**243 700**	**273 695**	**29 995**	**12**
01.	Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	238 122	234 690	260 185	25 495	11
70.	Ilma- ja vartioalusten hankinta (siirtomääräraha 5 v)	15 500	9 010	13 510	4 500	50
30.	**Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta**	**70 610**	**70 163**	**78 007**	**7 844**	**11**
01.	Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	17 802	16 321	16 507	186	1
02.	Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	49 855	51 876	59 534	7 658	15
20.	Erityismenot (arviomääräraha)	2 953	1 966	1 966	—	0
40.	**Maahanmuutto**	**226 395**	**193 162**	**203 391**	**10 229**	**5**
01.	Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	49 750	28 611	51 213	22 602	79
21.	Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (siirtomääräraha 2 v)	136 909	127 601	117 433	-10 168	-8
22.	Vapaaehtoinen paluu (siirtomääräraha 2 v)	3 800	4 830	4 030	-800	-17
63.	Vastaanottotoiminnan asiakkaille maksettavat tuet (arviomääräraha)	35 935	32 120	30 715	-1 405	-4
	Yhteensä	**1 485 904**	**1 496 845**	**1 531 548**	**34 703**	**2**
	Henkilöstön kokonaismäärä	14 795	15 103	15 299		

01. Hallinto

Selvitysosa:

Sisäministeriö
Sisäministeriö toteuttaa hallitusohjelman mukaisesti poliisitoimen, Suojelupoliisin, Rajavartiolaitoksen, pelastustoimen, Hätäkeskuslaitoksen sekä maahanmuuttohallinnon strategisia tavoitelinjauksia ja toiminnallisia tulostavoitteita, jotka on tarkemmin kerrottu pääluokan eri lukujen perusteluissa.

Tietohallinto
Sisäministeriön tietohallinto edistää hallinnonalan yhteisiä taajuus-, tietohallinto-, tietoturvallisuus- ja digitalisaatiotehtäviä sekä vastaa julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin ja hallinnonalan tietojärjestelmä- ja teknologiakehittämistyön toteuttamisesta ja edistymisestä. Lisäksi se huolehtii hallinnonalan asiakirjahallinnon yleisestä ohjauksesta ja kehittämisestä sekä tietopalveluun, asiakirjahallintoon, tietohallintoon sekä turvallisuusasioihin liittyvästä yhteistyöstä valtioneuvoston kanslian kanssa.

EU:n rahastot
EU:n rahoitusohjelmakaudella 2014—2020 on kaksi sisäasioiden rahastoa: turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto (AMIF) sekä sisäisen turvallisuuden rahasto (ISF), joka jakautuu ulkorajoja ja viisumipolitiikkaa koskevaan rahoitusvälineeseen (-B) sekä poliisiyhteistyötä, rikollisuuden ehkäisemistä ja torjumista sekä kriisinhallintaa koskevaan rahoitusvälineeseen (-P). Rahastojen kautta pyritään kehittämään EU:n vapauden, turvallisuuden ja oikeuden sisärajatonta aluetta. Sisäministeriö vastaa rahastojen kansallisesta hallinnoinnista ja valvonnasta.

Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastolla tuetaan toimenpiteitä, joilla vahvistetaan ja kehitetään Euroopan yhteistä turvapaikkajärjestelmää, tuetaan kolmansien maiden kansalaisten kotoutumista ja laillista maahanmuuttoa sekä kehitetään paluustrategioita. Rahastoon sisältyy jäsenvaltion perusrahoitusosuuden lisäksi erillinen uudelleensijoittamisohjelman määräraha, joka maksetaan jäsenvaltiolle vastaanotettujen uudelleensijoitettujen henkilöiden lukumäärän perusteella.

ISF-B -rahoitusvälineellä tuetaan toimenpiteitä, joiden toteutuksessa noudatetaan maahanpääsyn neliportaista valvontamallia. Malliin sisältyvät toimenpiteet kolmansissa maissa, yhteistyö naapurimaiden kanssa, ulkorajalla tapahtuvat toimet ja valvontatoimenpiteet vapaan liikkuvuuden alueella. Rahoitusvälineellä edistetään Euroopan ulkorajojen yhdennetyn valvontajärjestelmän kehittämistä yhdenmukaisen ja korkeatasoisen ulkorajavalvonnan varmistamiseksi sekä laillisen rajanylitysliikenteen helpottamiseksi. Niin ikään rahoitusvälineellä tuetaan kansallisia toimenpiteitä ja jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä, kun kyseessä on viisumipolitiikka ja muut ennen ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia toteutettavat toimet. ISF-P -rahoitusvälineellä tuetaan poliisiyhteistyötä ja rikollisuuden ehkäisemistä ja torjuntaa. Rahoitusvälineen toimialaan kuuluu tietojenvaihdon ja tietojen saatavuuden parantamisen ohella rajat ylittävän sekä vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden, terrorismin, korruption, huumekaupan, ihmiskaupan, laittoman asekaupan, laittoman maahanmuuton, hyväksikäytön, lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian, tietoverkkorikollisuuden ja rahanpesun torjunta ja ehkäiseminen. Edelleen rahoitusvälineen toimialaan kuuluu kansalaisten ja elintärkeän infrastruktuurin suojeleminen vaaratilanteilta sekä turvallisuuteen liittyvien riskien ja kriisien tehokkaan hallinnan edistäminen.

Siviilikriisinhallinta
Sisäministeriö vastaa Suomen valmiuksista osallistua kansainväliseen siviilikriisinhallintatoimintaan. Kriisinhallintakeskus huolehtii asiantuntijoiden lähettämiseen liittyvistä operatiivisista tehtävistä, kuten koulutuksesta ja rekrytoinnista. Laajalla sidosryhmäyhteistyöllä edistetään hallinnonalojen ja kansalaisjärjestöjen välistä tietojenvaihtoa siviilikriisinhallinnasta.

01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 15 780 000 euroa.

Selvitysosa: Sisäministeriö on sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton ministeriö. Ministeriön tärkeimpiä tehtäviä ovat säädösvalmistelu sekä hallinnonalan toiminnan strateginen suunnittelu ja ohjaus sekä kansainväliset asiat.

Sisäministeriö asettaa toiminnalleen seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Konsernistrategian tavoite	Ministeriön toiminnallinen tulostavoite
Turvallisuuden tunne on korkea	— Hallinnonalan virastojen edellytykset laadukkaiden sisäisen turvallisuuden palveluiden tuottamiseen turvataan — Viestimme avoimesti ja oikea-aikaisesti toiminnastamme ja välitämme monipuolista tietoa turvallisuudesta
Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa	— Sisäistä turvallisuutta kehitetään strategian mukaisesti vahvistamalla tilannekuvaa, selkeyttämällä toimivaltuuksia ja turvaamalla kriisinsietokyky, ydintoiminnat ja palvelutaso
Kansallisen turvallisuuden uhat torjutaan	— Kansainvälisen turvallisuustilanteen kehittymistä ja ulkoisen turvallisuusympäristön muutoksia ennakoidaan — Suorituskyvyn kehittäminen muuttuneen turvallisuusympäristön vaatimuksiin varmistetaan
Maahanmuutto on hallittua ja yhteiskunnallisesti kestävää	— Hallittu, työllisyyttä ja talouskasvua tukeva maahanmuutto toteutetaan toimeenpanemalla maahanmuuttopoliittiset linjaukset — EU- ja kansainvälisissä asioissa edistetään maahanmuuttovirtojen hallintaa
Henkilöstö mahdollistaa strategian toimeenpanon	— Hallinnonalan ohjausta vahvistetaan ja vastuita selkiytetään ohjauksen kehittämishankkeen toimenpiteinä — Ministeriön osaamista kehitetään siten, että se tukee tavoitteiden saavuttamista ja ministeriön ydintehtävien hoitamista — Henkilöstön hyvinvointia ja työturvallisuutta edistetään systemaattisesti — Ministeriön perustehtäviin liittyviä toimintatapoja ja riskienhallintaa sekä johdon päätöksentekoa tukevaa raportointia kehitetään huomioiden digitalisaation ja uusien teknologioiden kehitys

Henkisten voimavarojen hallinta

	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Henkilötyövuodet[1)]	200	217	232
— josta momentin 26.01.01 henkilötyövuodet	184	184	199
Sairauspoissaolot (pv/htv)	6,3	6,3	6,3
Työtyytyväisyysindeksi (1—5)	3,9	3,8	3,9

1) Vuosien 2019 ja 2020 luvuissa on mukana Kriisihallintakeskuksen henkilöstö (17 htv)

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Bruttomenot	15 700	14 845	16 180
Bruttotulot	789	300	400
Nettomenot	14 911	14 545	15 780
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 906		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	3 969		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Erityisasiantuntija Suomen Moskovan suurlähetystössä, vuoden 2020 osuus (siirto momentille 24.01.01)	-99
Erityisasiantuntija Suomen Moskovan suurlähetystössä (siirto momentille 24.01.01), kertaluonteisen siirron poistuminen	290
Hybridiosaamiskeskuksen toiminnan tukeminen	170
Hybridiosaamiskeskuksen valmius- ja resilienssiverkosto, määräaikaisen lisäyksen poistuminen	-170
Maahanmuuton EU-asiantuntija (siirto momentille 24.01.01), toimikauden päättyminen	56
Määräaikainen tehtäväjärjestely (siirto momentille 26.01.04)	-86
Pelastustoimen ja varautumisen valtakunnallisen johtamisen sekä suorituskyvyn vahvistaminen	800
Rahanpesu (siirto momentille 28.01.01)	-40
Rahanpesun ja terrorismin torjunta (2 htv), kertaluonteisen lisäyksen poistuminen	-170
Sisäministeriön sisäisen tarkastuksen resursoinnin vahvistaminen	80
Siviilitiedustelutoiminnan ohjauksen ja Suojelupoliisin laillisuusvalvonnan vahvistaminen	380
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-8
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-42
Lomarahojen alentaminen (Kiky)	229
Palkkausten tarkistukset	-39
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	53
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-49
Yhteensä	1 355

2020 talousarvio	15 780 000
2019 I lisätalousarvio	104 000
2019 talousarvio	14 425 000
2018 tilinpäätös	13 974 000

04. Kriisinhallintakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 358 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös siviilikriisinhallintatoiminnan kotimaan valmiuksien kehittämiseen.

Selvitysosa: Sisäministeriö vastaa Suomen valmiuksista osallistua kansainväliseen siviilikriisinhallintatoimintaan. Kotimaan valmiuksien operatiivisia tehtäviä hoitava Kriisinhallintakeskus tarjoaa laadukasta siviilikriisinhallintatehtäviin valmistavaa koulutusta, toimii vastuullisena rekrytoijana ja työnantajana lähetettäville asiantuntijoille sekä

tekee alaan liittyvää tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Kokonaisvaltaista lähestymistapaa kriiseihin edistetään yhteistyössä sotilas-, rauhanvälitys- ja kehitysyhteistyötoimijoiden kanssa. Laajalla sidosryhmäyhteistyöllä edistetään hallinnonalojen ja kansalaisjärjestöjen välistä tietojenvaihtoa siviilikriisinhallinnasta.

Siviilikriisinhallintatoimintaan ulkomailla osallistuvien henkilöiden aiheuttamat menot maksetaan momentilta 24.10.21.

Sisäministeriö asettaa toiminnalle seuraavat alustavat tulostavoitteet vuodelle 2020:

— Uudistettu siviilikriisinhallintalaki on pantu toimeen ja muutosprosessit on saatu päätökseen

— Suomen siviilikriisinhallintaosallistumisen vaikuttavuutta on kehitetty

— Euroopan unionin ja kansainvälisten järjestöjen kriisinhallintakykyjä on kehitetty aktiivisesti

— Kansallisen 1325 toimintaohjelman ja kestävän kehityksen periaatteet on huomioitu entistä tehokkaammin toimintojen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa

Toiminnan tunnuslukuja

	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Naisten osuus skh-tehtävissä (%)	36,2	40	40
Naisten määrä siviilikriisinhallinnan peruskurssilla (%)	50	50	50

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Bruttomenot	1 705	1 516	2 368
Bruttotulot	68	36	10
Nettomenot	1 637	1 480	2 358
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	3		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	117		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Määräaikainen tehtäväjärjestely (siirto momentilta 26.01.01)	86
Siviilikriisinhallinnan osallistumistason nosto vähintään 150 asiantuntijaan (HO 2019)	400
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-6
Palkkausten tarkistukset	-2
Tasomuutos	400
Yhteensä	878

2020 talousarvio	2 358 000
2019 I lisätalousarvio	86 000
2019 talousarvio	1 480 000
2018 tilinpäätös	1 752 000

20. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 682 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) sisäasiainhallinnon turvallisuutta edistäviin toimenpiteisiin

2) digitalisaation kehittämiseen

3) kokonaisarkkitehtuurityöhön

4) yhteiskäytössä olevien tietojärjestelmien ylläpito- ja kehittämismenoihin.

Selvitysosa:
Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Sisäministeriön hallinnonalan yhteiset tietohallintomenot	1 682 000
Yhteensä	1 682 000

2020 talousarvio	1 682 000
2019 talousarvio	8 017 000
2018 tilinpäätös	8 017 000

24. EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 21 040 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) Euroopan unionin rahoitusohjelmakauden 2014—2020 sisäasioiden sisäisen turvallisuuden rahaston ja turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 513—516/2014) toteuttamiseen

2) edellä mainittujen rahastojen toteuttamiseen tarvittavan teknisen avun ja näihin tehtäviin kohdennettavan, enintään 18 henkilötyövuotta vastaavan, henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen sekä rahastojen toteuttamisen kannalta muiden välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen

3) hankkeisiin ja toimiin sisältyvien arvonlisäveromeno-osuuksien maksamiseen Euroopan unionin asetusten salliessa

4) siirtomenojen maksamiseen hankerahoituksena valtiontalouden ulkopuolisille toimijoille

5) Euroopan unionin yhteisvastuuta ja maahanmuuttovirtojen hallintaa koskevan yleisohjelman 2007—2013 alaisten rahastojen Euroopan parlamentin ja neuvoston päätösten 575/2007/EY artiklojen 45—46 (rahoitusoikaisut), 573/2007/EY artiklojen 45—46 (rahoitusoikaisut), 574/2007/EY artiklojen 47—48 (rahoitusoikaisut) sekä neuvoston päätöksen 435/2007/EY artiklojen 43—44 (rahoitusoikaisut) mukaisiin Suomen velvoitteiden maksamiseen sekä muista hankkeisiin tehdyistä sitoumuksista aiheutuvien velvoitteiden maksamiseen edellyttäen, että niitä ei voida kohdentaa kansalliseen rahoituksen osuuteen

6) Euroopan unionin rahoitusohjelmakauden 2014—2020 sisäasioiden sisäisen turvallisuuden rahaston ja turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 513—516/2014) toimeenpanoon liittyviin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 514/2014 artiklojen 21 h, 47—49 mukaisten rahoitusoikaisujen ja niistä aiheutuvien Suomen velvoitteiden maksamiseen sekä muista hankkeisiin teh-

dyistä sitoumuksista aiheutuvien velvoitteiden maksamiseen edellyttäen, että niitä ei voida kohdentaa kansallisen rahoituksen osuuteen

7) Euroopan unionin rahoitusohjelmakauden 2021-2027 sisäasioiden rahastojen ja rahoitusvälineiden valmisteluun liittyviin toimiin.

Momentille voidaan nettouttaa virastolle työnantajana maksetut tulot.

Selvitysosa: Rahoitusohjelmakaudella 2014—2020 on EU:ssa sisäasioiden alalla kaksi rahastoa: sisäisen turvallisuuden rahasto sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto. Jäsenvaltion velvollisuudet rahastoihin liittyen määritellään rahastokohtaisissa asetuksissa (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 513/2014, 515/2014 ja 516/2014) sekä hallinnointia koskevassa horisontaaliasetuksessa (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 514/2014). Sisäministeriö vastaa rahastojen kansallisesta koordinoimisesta ja toimii rahastojen nimettynä vastuu- ja tarkastusviranomaisena.

Rahastoista rahoitettavilla hankkeilla ja toimilla tulee pääsääntöisesti olla kansallista rahoitusta niiden toimeenpanoa varten. EU-rahoitusosuus on 75-100 %.

Teknistä apua käytetään pääsääntöisesti rahastojen hallinnoinnista vastuuviranomaiselle aiheutuviin kustannuksiin.

Komissiosta saatavat tulot on budjetoitu momentille 12.26.98. Rahoitusohjelmakauden 2014—2020 rahastojen tulot ja menot tasapainottuvat ohjelmien loppuun mennessä.

Koko ohjelmakauden 2014—2020 arvioidut rahoitusosuudet (1 000 euroa)

Rahastot[1)]	
Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto AMIF, perusosa	26 531
AMIF uudelleensijoittamisen määräraha	42 000
AMIF sisäiset siirrot	12 468
AMIF hätärahoitus	7 600
AMIF Turkista uudelleensijoitettavat syyrialaiset	6 727
Sisäisen turvallisuuden rahasto, ulkorajoja ja viisumipolitiikkaa koskeva rahoitusväline, perusosa ISF-B[2)]	43 377
ISF-B Merivenehankinta[3)]	8 100
ISF-B EES-lisärahoitus[4)]	6 413
Sisäisen turvallisuuden rahasto ISF, poliisiyhteistyötä, rikollisuuden ehkäisemistä ja torjuntaa sekä kriisinhallintaa koskeva rahoitusväline ISF-P	17 861
Yhteensä	171 077

1) AMIF-rahoitus (pl. perusosa) on täysin sidoksissa EU-tason päätöksiin ja niiden toimeenpanoon sekä EU- että jäsenvaltiotasolla. Lopullinen rahoitusosuus tulee muotoutumaan käytettävien erityisrahoitusmekanismien mukaisesti.

2) Jäsenvaltio voi käyttää enintään 40 prosenttia perusosasta rahoittaakseen operatiivista tukea. Rahoitusväline sisältää erityistoimirahoituksen Frontex-välineistöön (0,36 milj. euroa). Suomelle allokoitu lisärahoitus rahastojen välitarkasteluprosessin (Mid-Term Review, MTR) tuloksena 6,082 milj. euroa.

3) Merivenehankinta on erityistoimirahoitusta Frontex-operaatioissa käytettävien kolmen meriveneen hankintaan.

4) Suomelle allokoitu lisärahoitus rajanylitystietojärjestelmän toimeenpanemiseksi .

Tuotokset ja laadunhallinta

Sisäministeriö asettaa toiminnalleen seuraavat alustavat tulostavoitteet vuodelle 2020:

— Osallistutaan aktiivisesti tulevan monivuotisen rahoitusohjelmakauden valmisteluun sisäasioiden osalta

— Varmistetaan rahastojen tehokas kansallinen toimeenpano ja lisätään rahastojen tunnettavuutta.

Rahastojen arvioidut maksatukset vuonna 2020 (1 000 euroa)

AMIF perusosa	3 000
AMIF uudelleensijoittamisen määräraha (ml. kiintiö)	7 000
ISF-B perusosa	1 500
ISF-B Merivenehankinta	3 500
ISF-B EES-lisärahoitus	2 540
ISF-P perusosa	2 200
Tekninen apu	1 300
Yhteensä	21 040

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

(ISF-B) kertaluonteisen lisäyksen poistuminen	-1 050
AMIF, uudelleensijoitettavien vuosittaisten maksatusten täsmentyminen	-3 890
AMIF-lisärahoitus	490
AMIF-rahasto, Suomelle maksettava korvaus uudelleensijoitetuista	8 110
Arvioidut menot	-26 075
ISF-B Entry-Exit System (EES)	6 413
ISF-B ETIAS	3 217
ISF-B -rahaston välitarkastelu, Suomelle osoitettu lisärahoitus	-100
ISF-B rahaston välitarkastelussa (MTR) Suomelle osoitettu lisärahoitus, huomioimatta oleva osuus	1 560
Merivenehankinta (ISF-B)	1 700
Yhteensä	-9 625

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2020 talousarvio	21 040 000
2019 talousarvio	30 665 000
2018 tilinpäätös	18 875 000

25. Öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunnan järjestämisestä, alusten torjuntavalmiuden ylläpidosta, torjuntakaluston hankinnoista, mukaan lukien jääolosuhteissa toimivan öljyntorjuntalaitteiston ja muun avomeriöljyntorjuntakaluston hankinnoista sekä torjuntatoimenpiteistä ja ympäristövahingon torjuntaan välittömästi liittyvistä tutkimuksista aiheutuviin menoihin

2) öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunnan kansainvälisestä yhteistyöstä, koulutus- ja kehittämistoiminnasta ja oikeudenkäynneistä aiheutuviin menoihin, öljyntorjuntavarastojen vuokriin ja sivutoimisten varastonhoitajien ja torjuntatöihin osallistuvien palkkioihin.

Torjuntakaluston hankintamenot budjetoidaan sitoumusperusteisena.

Momentille saa nettobudjetoida siirtotalouden tuottoina korvaukset öljysuojarahastosta ja vahinkojen aiheuttajilta.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhteensä	0

2020 talousarvio	5 500 000
2019 talousarvio	5 500 000

29. Sisäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 110 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-5 000
Yhteensä	-5 000

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2020 talousarvio	110 000 000
2019 talousarvio	115 000 000
2018 tilinpäätös	108 539 456

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 260 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten myöntämiseen meripelastustoimintaan ja poliisin todistajansuojeluohjelmaan sisältyvän sopeutumisavustuksen maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Suomen meripelastusseura	237 900
Ålands Sjöräddningssällskap	12 100
Todistajansuojeluohjelman mukainen sopeutumisavustus	10 000
Yhteensä	260 000

2020 talousarvio	260 000
2019 II lisätalousarvio	10 000
2019 talousarvio	225 000
2018 tilinpäätös	225 000

66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksuosuudet ulkomaille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 950 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sisäasiainhallinnon kansainvälisten järjestöjen (Interpol, IGC[1)], IOM, ICMPD[2)], COSPAS-SARSAT[3)] ja ICAO PKD[4)]) jäsenmaksujen, maksuosuuksien ja vastaavien velvoitteiden suorittamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Poliisin kansainvälisessä yhteistyössä ja sen kehittämisessä erityinen pääpaino on EU:n puitteissa suoritettavalla poliisiyhteistyöllä sekä lainsäädännön että käytännön toiminnan tasolla. Huomiota kiinnitetään myös lähialueyhteistyön, YK:n ja Euroopan neuvoston sekä muiden kansainvälisten organisaatioiden piirissä tapahtuvaan poliisin toimialaan liittyvään kehitykseen.

IGC:ssä käsitellään kaikkia kansainvälisten maahanmuuttovirtojen hallintaan liittyviä merkittäviä kysymyksiä. Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö (IOM) on hallitustenvälinen järjestö, joka harjoittaa laaja-alaista siirtolaisuuteen liittyvää toimintaa. ICMPD on riippumaton hallitustenvälinen tutkimuslaitos. Se pyrkii edistämään kestävää maahanmuuttopolitiikkaa ja keskittyy Länsi- ja Itä-Euroopan kannalta tärkeisiin maahanmuuttokysymyksiin ja toimii Budapest-prosessin sihteeristönä.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Interpol	420 000
IGC	125 000
IOM	320 000
ICMPD	5 000
COSPAS-SARSAT	50 000
ICAO PKD	30 000
Yhteensä	950 000

2020 talousarvio	950 000
2019 talousarvio	1 017 000
2018 tilinpäätös	781 166

10. Poliisitoimi

Selvitysosa: Poliisi turvaa oikeus- ja yhteiskuntajärjestystä, ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta, estää ennalta, paljastaa ja selvittää rikoksia sekä saattaa ne syyteharkintaan. Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja huolehtii tehtäviinsä kuuluvasta kansainvälisestä yhteistyöstä.

Poliisin tuloksellisella sekä perus- ja ihmisoikeusmyönteisellä toiminnalla vaikutetaan osaltaan siihen, että Suomi on maailman turvallisin maa. Poliisi tuottaa turvallisuuden tunnetta suorittamalla lakisääteiset tehtävänsä laadukkaasti ja oikea-aikaisesti, olemalla ihmisten arjessa näkyvä ja tavoitettavissa sekä säilyttämällä kansalaisten luottamus korkealla. Toimintavalmius ja varautumisen taso on hyvä. Tavoitteena on, että uhkaavat ilmiöt tunnistetaan ja ne kyetään paljastamaan ja estämään. Mahdollisimman moni rikos ehkäistään juurisyyt tunnistamalla. Laitonta maahantuloa ja maassaoloa torjutaan tehokkaasti.

Poliisitoimessa painotetaan poliisin toimintavalmiutta, myös heikon palvelutason alueilla, ennalta estävyyttä sekä tehokasta rikostorjuntaa, erityisesti yksilön ja yhteiskunnan kannalta haitallisimpien rikosten osalta. Yhteiskuntarauhan säilyttämiseksi pyritään torjumaan sellaiset hankkeet ja rikokset, jotka voivat vaarantaa valtio- ja yhteiskuntajärjes-

1) IGC = Inter-Governmental Consultations on Asylum, Refugee and Migration Policies in Europe, North America and Australia

2) ICMPD = International Centre for Migration Policy Development

3) COSPAS-SARSAT = satelliittipaikannusta maalla, merellä ja ilmassa hyödyntävä maailmanlaajuinen etsintä- ja pelastusjärjestelmä

4) ICAO PKD = kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön sähköinen varmennepankki

tystä tai valtakunnan sisäistä tai ulkoista turvallisuutta yhdessä muiden toimijoiden kanssa.Poliisin analyysitoimintojen tuottaman toimintaympäristöanalyysin pohjalta tunnistettuja turvallisuutta heikentäviä ilmiöitä torjutaan priorisoidusti kohdentamalla poliisin operatiivisia resursseja ennalta estävästi.

Lupapalvelujen saatavuutta ja palvelujen ylläpitoa ylläpidetään sähköisinä asiointipalveluina ja niitä täydentävinä käyntiasioinnin palveluna julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudesta huomioiden.

Poliisin näkyvyyttä ja palvelujen esteetöntä saatavuutta lisätään digitalisaatiolla ja teknisillä ratkaisuilla. Samalla varmistetaan, että poliisi pystyy vastaamaan kiireellisen avun tarpeeseen nykytasolla. Vuoden 2019 poliisimiesten määrä kyetään säilyttämään.

Keskeiset toimintaympäristömuutokset liittyvät kansainväliseen ja kotimaiseen turvallisuustilanteeseen, aiemman laajamittaisen maahantulon seurauksiin ja laittomaan maahantuloon liittyvään rikollisuuteen, digitalisaation ja ICT:n nopeaan kehittymiseen sekä muihin uhkakuviin.Esimerkiksi hybridivaikuttamisen keinot valtiollisen vaikuttamisen välineenä ovat lisääntyneet ja kyberrikollisuuden mahdollisuudet kasvaneet digitalisaation ja ICT:n kehityksen myötä. Järjestäytynyt rikollisuus ja rikollisuuden kansainvälistyminen vaikuttavat moninaisesti kansalliseen turvallisuustilanteeseen. Toimintaa priorisoidaan taloudellisten resurssien puitteissa.

Turvallisuustoimintaympäristön nopeat muutokset edellyttävät kykyä ennakoida ja varautua arvaamattomiin tilanteisiin. Yksittäisten terroristisen väkivallan tekojen uhka on kohonnut Suomessa. Poliisi reagoi muutoksiin kohdistamalla toimenpiteet ja voimavarat turvallisuuden kannalta kriittisiin asioihin yhdessä muiden toimijoiden kanssa turvallisuusriskien analysointiin, tietojohtoisuuteen ja oikeaan tilannekuvaan perustuen. Keskeisin varautumistoimi yllättäviin terrori-iskuihin on poliisin riittävä ja toimintakykyinen resurssi. Lisäksi poliisin käytettävissä olevan kaluston, välineiden, taktisen osaamisen ja koulutuksen on vastattava tämän päivän ennakoitavissa oleviin turvallisuusuhkiin ja toimintaympäristön vaatimuksiin kaikilta osin. Poliisin henkilöstön osaaminen on varmistettava sille tasolle, että kansainvälisen yhteistyön prosessit ja tiedonvaihdon työkalut mahdollistavat tehokkaan, rajat ylittävän yhteistyön vakavan rikollisuuden torjunnassa.

Poliisi huolehtii kansainvälisen poliisiyhteistyön kehittämisestä ja ylläpitämisestä osallistumalla laajasti sitä varten perustettujen kahden- ja monenvälisten rakenteiden työhön. Erityisen tärkeää on keskinäinen yhteistyö. Suomen ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden, lähialueiden maiden sekä Europolin välillä. Poliisi huolehtii tehokkaasta tietojenvaihdosta ja harjoittaa muuta aktiivista operatiivista yhteistyötä muiden maiden ja eräiden kansainvälisten järjestöjen kanssa sisäisen turvallisuuden ylläpitämiseksi. Kansainvälisellä yhteistyöllä torjutaan Suomeen ulottuvaa ja Suomesta käsin toimivaa kansainvälistä rikollisuutta ja terrorismia. Suomeen kohdistuvaa rikollisuutta pyritään torjumaan jo lähtömaissa.

Suojelupoliisin tehtävänä on sisäministeriön ohjauksen mukaisesti hankkia tietoa kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi sekä havaita, estää ja paljastaa sellaisia toimintoja, hankkeita ja rikoksia, jotka voivat uhata valtio- ja yhteiskuntajärjestystä tai valtakunnan sisäistä tai ulkoista turvallisuutta. Sen tulee myös ylläpitää ja kehittää yleistä valmiutta yhteiskunnan turvallisuutta uhkaavan toiminnan havaitsemiseksi ja estämiseksi.

Tunnusluku/mittari	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Rikoslakirikosten määrä, enintään	436 884	439 870	444 000
Katuturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999=100)[1)]	100,8	100,2	100,2
Liikenneturvallisuusindeksin arvo, vähintään (1999=100)[2)]	217,3	-	217,0
Kansalaisten luottamus poliisin toimintaan, keskiarvo, vähintään asteikolla 1—4[3)]	3,5	-	3,5
Kansalaisten kokema turvallisuuden tunne, keskiarvo, vähintään asteikolla 1—4[4)]	3,02	-	3,0

Tunnusluku/mittari	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Terroritekojen määrä, kpl	-	-	-
Kansalaisten luottamus Suojelupoliisiin, %[5)]	88	85	85
Suojelupoliisin toiminnan onnistuminen, %[5)]	79	80	80

[1)] Katuturvallisuusindeksissä painotetaan poliisille ilmoitettujen ryöstöjen, pahoinpitelyjen, vahingontekojen sekä ratti- ja liikennejuopumuksien lukumäärät ja lasketaan yhteen. Saatu summaluku suhteutetaan alueen asukaslukuun. Mitä suurempi indeksiluku, sitä parempi tilanne on verrattuna valtakunnalliseen keskiarvoon vuodelta 1999.

[2)] Liikenneturvallisuusindeksi on rekisteröityjen autojen ja moottoripyörien määrä jaettuna liikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden painotetulla lukuarvolla.

[3)] Kansalaisten luottamusta poliisin toimintaan mitataan Poliisibarometri-tutkimuksen kysymyksellä "Missä määrin luotatte seuraavien viranomaisten toimintaan...?", 1 = erittäin vähän, 2 = melko vähän, 3 = melko paljon, 4 = erittäin paljon. Lähde: Poliisibarometri. Joka toinen vuosi tehtävä kansalaishaastattelu.

[4)] Kansalaisten turvallisuuden tunnetta mitataan Poliisibarometri-tutkimuksen kysymyksellä "Kuinka vakavana ongelmana pidätte rikollisuutta lähiympäristössä?", 1 = erittäin vakava, 2 = melko vakava, 3 = ei kovin vakava, 4 = ei lainkaan vakava. Lähde: Poliisibarometri.

[5)] Lähde: TNS Gallup

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 762 217 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) poliisihallinnosta Ahvenanmaan maakunnassa annetun asetuksen (1177/2009) 2 §:n nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle

2) säädettyjen korvausten maksamiseen teleyrityksille.

Selvitysosa: Sisäministeriö asettaa poliisille seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Valvonta- ja hälytystoiminta sekä liikenneturvallisuus
Kiireellisten hälytyspalvelujen saatavuus ja toimintavalmiusaika säilytetään hyvällä tasolla. Poliisin resursointia harvaan asutuilla ja heikon palvelutason alueilla ylläpidetään. Poliisin resurssit kohdennetaan enenevissä määrin poliisin toiminnallisiin painopistealueisiin. Poliisitoiminnalle aiheuttaa haasteita useat, jo voimaan tulleista ja edelleen resursoimattomista lainsäädäntömuutoksista aiheutuvat tehtävien lisäykset, joita ovat muun muassa alkoholilainsäädännön muutos, sakkolain ja ajokorttilain muutokset, tieliikennelain uudistus ja PNR-lain täytäntöönpano sekä v. 2020 voimaantuleva ajoneuvolain kokonaisuudistus. Poliisin toiminnassa painotetaan ennalta estävää toimintaa.

Liikennevalvonnan vaikuttavuus pyritään säilyttämään huolimatta siitä, että liikennevalvontaan kohdennettua työaikaa joudutaan osoittamaanmyös muihin poliisin lakisääteisiin tehtäviin. Tilannetta kompensoidaan kehittämällä edelleen valvonnan kohdentamista, poliisiyksiköiden liikenneanalyysiä, tietojohtoisuuteen perustuvaa liikennevalvonnan suunnittelua ja johtamista kaikilla liikennevalvonnan osa-alueilla sekä lisäämällä automaattista liikennevalvontaa. Poliisin paljastamien rattijuopumusten, törkeiden liikenneturvallisuuden vaarantamisen taso sekä raskaan liikenteen valvonnan taso säilytetään v. 2018 tasolla.

Laittoman maahantulon tilanne säilytetään Suomessa hallittuna ja toimenpiteet laittoman maahantulon torjumiseksi ovat uskottavia ja tehokkaita. Maasta poistamispäätösten täytäntöönpano pidetään tehokkaana niiltä osin kuin poliisi voi siihen vaikuttaa.

Valvonta	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Tuottavuus			
Tuottavuus (ABC-tehtävät/htv)	859	846	844
Liikennevalvonnan tuottavuus, kpl/htv	1 190	1 215	1 175
Taloudellisuus			
Henkilötyövuodet	1 250	1 264	1 268
Valvonnan kustannukset, 1 000 euroa	128 242	131 500	132 200
Taloudellisuus (kustannukset/ABC-tehtävät), euroa	119,5	123	124
Palvelukyky ja laatu			
Onnistuminen kotiväkivaltaan puuttumisessa, keskiarvo vähintään, arvosana 1—4	3,0	-	3,0
Onnistuminen liikennevalvonnassa, keskiarvo vähintään, arvosana 1—4	3,08	-	3,0
Onnistuminen poliisin partioinnissa ja muussa näkyvässä toiminnassa, keskiarvo vähintään, arvosana 1—4	3,0	-	3,0
Liikennevalvontaan käytetty työaika, htv	487,4	428,5[1)]	488
— josta raskaan liikenteen valvontaan käytetty työaika, htv	47,1	41,5	47,5
Automaattisen liikennevalvonnan suoritteet, kpl	606 005	600 000	640 000
Törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen, tapaukset enintään, kpl	4 046	4 215	4 200
Henkilövahinkoon johtaneet liikenneonnettomuudet enintään, kpl	4 400	4 029	3 800
Rattijuopumusrikosten määrä enintään, kpl	19 738	20 552	20 500
Suoritteet			
Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden (yjt) tehtävämäärä, kpl	1 074 192	1 069 639	1 070 000
— josta oma-aloitteiset tehtävät, %	37,2	37,3	37,3
Oma-aloitteellisuus (%) eräissä taajamavalvontaan liittyvissä tehtävissä (03 Pahoinpitely, tappelu | 15 Vahingonteko | 34 Päihtynyt henkilö | 35 Häiriökäyttäytyminen ja ilkivalta)	9,5	9,5	9,5

[1)] Vähenee EU-puheenjohtajuuden tehtävien ja koulutustarpeiden takia, huomioitu myös seuraamusmäärissä.

Hälytystoiminta	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Tuottavuus			
Tuottavuus (A- ja B-hälytystehtävät, määrä/htv)	258	244	237
Taloudellisuus			
Henkilötyövuodet	2 042	2 065	2 133
Hälytystoiminnan kustannukset, 1 000 euroa	188 928	193 000	193 900
Taloudellisuus (kustannukset/hälytystehtävät A+B), euroa	358	382	384
Palvelukyky ja laatu			
Toimintavalmiusaika A-luokan tehtävissä, min	9,4	9,6	9,6
Toimintavalmiusaika A- ja B-luokan tehtävissä, min	18,2	17,9	18,0
Toimintavalmiusaika alle 20 min (%, A+B -tehtävistä)	70,2	70,5	70,5
Toimintavalmiusaika alle 45 min (%, A+B -tehtävistä)	91,9	92,1	92,0
Onnistuminen kiireellisissä hälytystehtävissä, keskiarvo vähintään, arvosana 1—4	3,24	-	3,2

Hälytystoiminta	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Suoritteet			
Perheväkivaltaan liittyvät hälytystehtävät enintään, kpl	25 185	21 261	21 500
A ja B hälytystehtävien määrä enintään, kpl	527 482	504 703	505 000
A, B ja C hälytystehtävien määrä enintään, kpl	1 074 192	1 069 639	1 070 000

Rikostorjunta

Turvallisuustilanteen muutos tarkoittaa rikostorjunnassa voimakasta panostusta henkilökohtaiseen koskemattomuuteen eli henkeen ja terveyteen kohdistuneitten rikosten, seksuaalirikosten sekä yhteiskunnan ja elinkeinoelämän rakenteita murentavien rikosten torjunnan suorituskyvyn varmistamiseen. Erityisesti huomioidaan lapsiin kohdistuvat rikokset ja lähisuhdeväkivallan vähentäminen sekä ohjaus muihin viranomaispalveluihin. Rikosten luonteen muuttuessa yhä monimutkaisemmiksi vaatii niiden selvittäminen enemmän resursseja, keinoja ja osaamista. Lisäksi toimintaympäristön muutos edellyttää resurssien kohdentamista ennalta estävään toimintaan ja erityisesti akuutteihin ja aikaa vieviin ilmiöihin, kuten väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin sekä vihapuheen torjuntaan. Tämä tarkoittaa nykyresursseilla väistämättä prioriosointia, kuten päivittäisrikollisuuden torjuntaan käytettävissä olevan resurssin vähenemistä.

Rikoslakirikosten selvitystaso (pl. liikennerikokset) säilyy nykytasolla. Rikosprosessiketjun nopeuttamiseksi ja vaikuttavuuden lisäämiseksi jatketaan toiminnan kehittämistä, myös syyttäjäyhteistyössä.Poliisin rikostorjunnan tulokselisuus säilyy nykytasolla, koska rikosten esikäsittelyn ja tutkinnan nopeutetun menettelyn kehittämisellä lisätään rikostorjunnan tehokkuutta. Poliisin mahdollisuudet panostaa mm. sarjoittamistyötä edellyttävään rikosten paljastamiseen sekä ns. pimeänä poliisin tietoon tulleiden rikosten selvittämiseen ovat entistä haasteellisemmat. Poliisin rikostorjunnan operatiivisen toimintakyvyn arvioimiseksi ja siihen reagoimiseksi ylläpidetään ajantasaista tilannekuvaa, mm. tutkinta-ajoista ja selvitysasteen kehityksestä.

Vuonna 2020 jatketaan väkivaltaisiin ääriliikkeisiin liittyvien rikosten ja viharikosten aktiivista torjuntaa muiden viranomaisten ja järjestöjen kanssa yhteistyössä. Toimintaa vahvistetaan verkossa tapahtuvan rikollisuuden tutkinnan ja torjunnan alueella ml. lasten seksuaalinen hyväksikäyttö internetissä. Lisäksi jatketaan vakavien sekä vaarallisten vihjeiden tunnistamiskyvyn ja tiedonkulun parantamista tavoitteena käytössä olevan tiedon tehokas hyödyntäminen, tarkemman analyysin mahdollistaminen sekä viranomaisten reagointinopeuden ja ennalta estämiskyvyn parantaminen.

Talousrikostorjunnan vaikuttavuuden lisäämiseksi pyritään reaaliaikaiseen rikostutkintaan, avoinna olevien juttujen määrän vähentämiseen, tutkinta-aikojen lyhentämiseen ja takaisin saadun rikoshyödyn määrän kasvuun entistä tiiviimmällä poliisi-syyttäjä -esitutkintayhteistyöllä ja tehokkailla rikoshyödyn jäljittämistoimenpiteillä. Yhteistyötä keskeisten yhteistyötahojen kuten verohallinnon, ulosoton ja pesänhoitajien kanssa kehitetään.

Tietoverkkorikollisuuden torjunnassa pannaan täytäntöön kansallisen kyberstrategian täytäntöönpano-ohjelmassa esitetyt toimenpide-ehdotukset erityisesti ennalta estävän toiminnan osalta sekä osallistutaan uuden kansallisen kyberstrategian ja sen toimeenpano-ohjelman valmisteluun. Kyberrikostorjuntakeskuksen resurssien ja toimintakyvyn vahvistuessa vaikeutetaan vakavan ja järjestäytyneen tietoverkkorikollisuuden toimintamahdollisuuksia. Osallistutaan kansainvälisiin ja kansallisiin kyberharjoituksiin yhteistoiminnan kehittämiseksi poliisin ja muiden viranomaisten välillä.

Poliisi paljastaa edelleen törkeää huumausainerikollisuutta ja kiinnittää huomiota käyttäjien tehokkaaseen hoitoonohjaukseen viranomaisyhteistyössä. Verkossa tapahtuvan huumausainerikollisuuden torjumiseksi poliisi panostaa verkkotiedusteluun. Poliisi pyrkii vaikeuttamaan järjestäytyneen rikollisuuden toimintaa ja integroitumista yhteiskuntarakenteisiin hallinnollisessa torjuntamenettelyssä sekä tukee henkilöiden irtautumista järjestäytyneen rikollisuuden ryhmistä (Exit -toimenpiteet).

Rikostorjunta	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Tuottavuus			
Tuottavuus (selvitetyt rikoslakirikokset/htv)	72	70	70
Taloudellisuus			
Henkilötyövuodet	3 699	3 740	3 773
Rikostorjunnan kustannukset, 1 000 euroa	346 690	354 700	356 500
Taloudellisuus (kustannukset/selvitetyt rikoslakirikokset), euroa	1 300	1 345	1 354
Palvelukyky ja laatu			
Rikoslakirikosten selvitystaso (pl. liikennerikokset), %, vähintään	48,6	48,5	48,5
Rikoslakirikosten tutkinta-aika (pl. liikennerikokset), ka, vrk	130	131	135
Omaisuusrikosten selvitystaso, %, vähintään	37,1	37,0	37,0
Henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten selvitystaso, %, vähintään	84,2	84,0	84,0
Päätettyjen talousrikosjuttujen sisälläoloaika, ka, vrk, enintään	466	451	430
Onnistuminen väkivaltarikosten selvittämisessä ja torjunnassa, keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4[1)]	3,06	-	3,0
Onnistuminen talousrikosten torjunnassa, keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4[1)]	2,76	-	2,7
Onnistuminen huumerikosten selvittämisessä/paljastamisessa, keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4[1)]	2,91	-	2,9
Onnistuminen asuntomurtojen selvittämisessä, keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4[1)]	2,85	-	2,8
Onnistuminen autovarkauksien selvittämisessä, keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4[1)]	2,77	-	2,7
Onnistuminen viharikosten selvittämisessä, keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4[1)]	3,10	-	3,1
Onnistuminen tietoverkkorikollisuuden torjunnassa, keskiarvo, vähintään, arvosana 1—4[1)]	3,58	-	3,6
IT-tutkintaan käytetyt henkilötyövuodet	40,2	39,1	40,0
Suoritteet			
Kaikki selvitetyt rikokset, määrä, sis. liikennerikkomukset	684 843	666 545	680 000
Selvitetyt rikoslakirikokset, määrä	266 785	263 644	265 000
Haltuun saatu rikoshyöty kaikissa rikoksissa (netto), milj. euroa	40,3	16,0	25,0
Haltuun saatu rikoshyöty talousrikoksissa (netto), milj. euroa	27,4	11,8	19,0
Päätettyjen talousrikosten määrä, kpl	1 767	1 696	1 900
Avoinna olevien talousrikosten määrä, kpl	2 508	2 470	2 400
Päätettyjen järjestäytyneen rikollisuuden juttujen määrä, kpl	637	480	520
Henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten määrä, kpl	36 168	36 313	36 000
Poliisin tietoon tulleet törkeät huumausainerikokset, määrä	972	1 244	1 100

[1)] Lähde: Poliisibarometri

Lupahallinto

Poliisin lupahallinto vaikuttaa hallinnollisen päätöksenteon ja valvonnan keinoin rikoksia ennalta estävästi sekä yleistä järjestystä ja turvallisuutta turvaavasti. Pääasiallisena palvelun tarjoamisen tapana ovat sähköiset palvelut ja sähköisen asioinnin käyttöaste säilyy suunnitelmallisesti korkealla tasolla. Poliisi turvaa maksullisen lupahallinnon riittävän palvelutason, tehokkaat menettelyt ja näitä vastaavat resurssit kustannusvastaavuudesta huolehtien. Lupahallinnon toiminnot ja prosessit uudistuvat hallinnollisesti kevyemmiksi. Poliisi huolehtii sähköisten lupapalveluiden ja

asianhallinnan ylläpitämisestä ja kehittämisestä siten, että palvelut ovat asiakasystävällisiä, teknistä kehitystä tarkoituksenmukaisesti hyödyntäviä ja toiminnallisesti tehokkaita.

Poliisin lupahallinto tuottaa lupapalvelut kokonaistaloudellisesti ja kustannustehokkaasti. Vuoden 2017 alusta käyttöönotetulla resurssimallilla varmistetaan henkilöresurssien oikea mitoitus suhteessa lupahallinnon tehtäviin. Vuosina 2017—2018 lupahallinnon resursseja on vähennetty resurssimallin mukaisesti. Resurssimallia koskevien periaatteiden mukaisesti oikeaa voimavarojen tasoa arvioidaan aina kehittämistyön vaikutuksia suunniteltaessa. Vuoden 2018 lopulla alkanut henkilökorttihakemusten määrän raju kasvu jatkui vuonna 2019 ja tämä on edellyttänyt lisäresurssien jakamista poliisin lupahallinnon maksullisten asioiden käsittelyyn. Sakkolain muutoksen johdosta poliisi käsittelee 1.6.2019 alkaen kaikki ajokiellot, mikä tarkoittaa noin 17 000 uutta ajokieltoasiaa vuosittain.

Maksullinen lupahallinto (lupapalvelu)	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Tuottavuus			
Tuottavuus (poliisin käsittelemät maksulliset asiat/maksullinen lupa-htv)	3 090	3 234	2 943
Taloudellisuus			
Henkilötyövuodet (maksullinen)	359	402	402
Lupahallinnon tuottoennuste/arvio, 1 000 euroa	48 304	63 783	50 000
Lupapalvelujen kustannukset (maksullinen), 1 000 euroa	48 304	63 783	50 000
Taloudellisuus (kustannukset/poliisin käsittelemät maksulliset asiat), euroa	44	49	42
Lupahallinnon kustannusvastaavuus, %	111	100	100
Palvelukyky ja laatu			
Onnistuminen lupahallinnossa, arvosana 1—4[1)]	3,37	-	3,4
Sähköisen asioinnin toteutuma-aste (%)	34,3	34,3	50,0
Sähköisen asioinnin käyttöaste (%)	72,3	80,0	80,0
Ajanvarauksen käyttöaste (varausten määrä/asiakaskäyntimäärä), %[2)]	42,5	45,0	45,0
Käyntiasioinnin asiakasmäärän kehitys	757 208	750 000	750 000
Suoritteet			
Poliisin käsittelemät maksulliset lupa-asiat yhteensä, kpl	1 109 192	1 300 000	1 183 000

[1)] Lähde: Poliisibarometri

[2)] Ajanvarausten määrä/asiakaskäyntimäärä

Maksuton lupahallinto (sis. lupavalvonta)	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Taloudellisuus			
Henkilötyövuodet[1)]	219	214	200
Lupavalvonnan kustannukset (maksuttomat lupapalvelut), 1 000 euroa	20 469	22 500	23 100
Suoritteet			
Valvonnalliset toimenpiteet yhteensä, kpl (sis. ajo-oikeuspäätökset, aselupien peruutus- ja varoituspäätökset sekä järjestyksenvalvoja- ja vartijakorttien peruutukset ja varoitukset)	100 110	104 000	114 000

[1)] Lakimuutoksen vaikutuksia poliisin lupahallinnon resursointiin ei tässä yhteydessä ole huomioitu.

Poliisikoulutus

Poliisin henkilöstö- ja osaamistarpeeseen vastataan molemmilla kansalliskielillä annettavalla tutkinto- ja täydennyskoulutuksella. Tutkintokoulutuksen opetussuunnitelmia kehitetään jatkuvasti toimintaympäristön muutosten edellyttämällä tavalla. Uusien poliisi (AMK) -tutkinto-opiskelijoiden määrä esitetään asetettavaksi 400 aloittavan opiskelijan tasolle vuonna 2020 pyrkien lisäämään opiskelijoiden moninaisuutta. Koulutuksessa painotetaan kansainvälisen poliisiyhteistyön, monikulttuurisuuden ja uusien tietojärjestelmien edellyttämää ammattitaitoa. Koulutuksen tuottavuutta parannetaan laajentamalla verkko-opetuksen käyttöä. Poliisiammattikorkeakoulu tuottaa tutkimustietoa poliisitoiminnan, sisäisen turvallisuuden ja oppilaitoksen opetuksen kehittämiseen.

Poliisikoulutus	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Taloudellisuus			
Poliisiammattikorkeakoulun kokonaiskustannukset, 1 000 euroa	26 617	26 000	26 500
Henkilötyövuodet	191	192	195
Poliisi (AMK) -tutkintokoulutuksen opintopisteen hinta, enintään, euroa	220	190	190
Poliisi (ylempi AMK) -tutkintokoulutuksen opintopisteen hinta, enintään, euroa	298	250	250
Palvelukyky ja laatu			
Poliisi (AMK) -tutkinnosta tavoiteajassa valmistuneet, %	92	94	92
Suoritteet			
Poliisi (AMK) koulutukseen hakevien lukumäärä aloituspaikkaa kohden	9,6	9,5	9,2
Poliisi (AMK) koulutuksen aloittaneiden määrä, hlöä	400	400	400
Poliisi (AMK) koulutuksesta valmistuvien määrä, hlöä	237	313	360
Julkaisut, kpl	45	40	45

Yhteiset palvelut - tukitoiminnot ja muut tehtävät

	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Yhteiset palvelut - tukitoiminnot[1)]			
Taloudellisuus			
Henkilötyövuodet	1 546	1 563	1 569
Yhteiset palvelut - muut tehtävät[2)]			
Taloudellisuus			
Henkilötyövuodet	698	707	710
Muiden tehtävien kustannukset, 1 000 euroa	63 702	64 660	64 979

[1)] Tukitoiminnot = taloushallinto, henkilöstöhallinto, materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tutkimus- ja analyysitoiminto, koulutus, työhyvinvointi, konsernipalvelut, ohjaustoiminnot

[2)] Muut tehtävät = vartijat, vankilatoiminnot, vankikuljetukset, virka-avut, löytötavaratoiminto, kantelu- ja valitusasiat, lupahallinnon erillistoiminnot

Henkiset voimavarat

Poliisin henkilöstömäärä sovitetaan taloudellisiin reunaehtoihin. Hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti jatketaan toimenpiteitä, joilla pyritään turvamaan henkilöstölle terveelliset, turvalliset ja toiminnallisesti tarkoituksenmukaiset tilat.

Henkiset voimavarat	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Henkilötyövuodet[1)]	9 814	9 955	10 054
Naisia, %-osuus	29,8	30,0	30,2
Poliisimiehet, htv	7 202	7 320	7 380
Naisia, %-osuus	17,7	20,0	20,2
Opiskelijat, htv[2)]	263	272	328
Naisia, %-osuus	29,5	30,0	30,2
Muu henkilöstö, htv	2 349	2 363	2 346
Naisia, %-osuus	66,9	67,0	67,2
Naisten %-osuus alipäällystössä, päällystössä ja päällikkötasolla	12,8	12,9	13,0
Sairauspoissaolot, pv/htv	9,5	9,5	9,5
Työtyytyväisyysindeksi	3,3	-	3,5

1) Lähde PolStat, kaikki momentit. Vuoden 2018 toteutumassa poliisin momentilta 26.10.01 palkattujen osuus yht. 9 775,9 htv, muilta momenteilta palkattujen osuus yht.38,1 htv. Vuoden 2019 arvioissa muilta momenteilta palkattujen osuus yht. 40 htv. Vuoden 2020 tavoitteessa muilta momenteilta palkattavien osuus yht. 40 htv.

2) Opiskelijoilla tarkoitetaan käytettävissä olevaan työvoimaan luettavat opiskelijat, jotka ovat työssäoppimisjaksolla työ- tai kenttäharjoittelussa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Bruttomenot	785 279	834 898	827 237
Bruttotulot	68 704	81 803	65 020
Nettomenot	716 575	753 095	762 217
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	22 854		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	44 348		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot	61 030	55 506	57 247
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	55 145	55 506	57 247
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	5 885	0	0
Kustannusvastaavuus, %	111	100	100

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Eduskunnan lisäys	-770
EU-puheenjohtajuuskauden 2019 turvallisuuskustannukset	-2 500
Julkisen hallinnon yhteisen asiakaspalvelun pilotoinnin päättyminen (siirto mom. 28.40.03)	13
Keskusrikospoliisin rahanpesun selvittelykeskuksen järjestelmäpäivitys	-400
Keskusrikospoliisin rahanpesun selvittelykeskuksen resurssien vahvistaminen (5 htv)	-433
Monibiometriahanke (siirto momentilta 28.70.20)	-2 000
Nettipoliisitoiminnan vahvistaminen	1 900
Pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmä	-800
Poliisimiesten määrän nosto 7 500 htv	7 500
Rahanpesudirektiivin täytäntöönpano	800
Reservipoliisijärjestelmän perustaminen (kertaluonteinen)	-2 174
Sakon muuntorangaistus	2 000
S-TUVE verkkopalvelumaksun siirto momentilta 26.01.20	4 245
Suorituskyvyn parantaminen (kalustoinvestoinnit)	-1 000
Toiminnalliset ICT-menot	2 500
Toimitilat	325
Ydintoiminnan turvaamiseen tarvittava tasokorotus (7200 poliisimiestä)	-1 647
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-266
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-1 969
Lomarahojen alentaminen (Kiky)	7 060
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-2 608
Palkkausten tarkistukset	-896
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	1 855
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-1 613
Yhteensä	9 122

2020 talousarvio	762 217 000
2019 I lisätalousarvio	1 600 000
2019 talousarvio	753 095 000
2018 tilinpäätös	738 069 000

02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 49 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös säädettyjen korvausten maksamiseen teleyrityksille.

Selvitysosa: Uusi siviilitiedustelulainsäädäntö on tullut voimaan 1.6.2019. Siihen liittyen Suojelupoliisi on saanut merkittävästi lisää voimavaroja, joilla toteutetaan uuden lainsäädännön mukaiset toimivaltuudet ja lainsäädännön tehokas sekä asianmukainen soveltaminen. Suojelupoliisilla on aiempaa paremmat mahdollisuudet vastata toimintaympäristön nopeaan muutokseen.

Tähän kehitykseen pyritään vastaamaan Suojelupoliisin toimintaedellytysten varmistamisella ja suorituskyvyn kehittämisellä.

Suojelupoliisin tehtävä ja toiminta eroavat muun poliisin toiminnasta. Suojelupoliisi estää ennalta valtion turvallisuuteen kohdistuvia uhkia. Lisäksi se tuottaa valtionjohdolle ja muille viranomaisille päätöksentekoa tukevaa turvallisuus- ja tiedustelutietoa. Esitutkinta tai sellaisen aloittamiseen tähtäävä tiedonhankinta eivät ole olleet Suojelupoliisin

toiminnassa ensisijaisia, ja uuden tiedustelulainsäädännön myötä Suojelupoliisin esitutkintavaltuudet ovat poistuneet kokonaan.

Suojelupoliisi on ainoa siviili- ja poliisiviranomainen, joka vaihtaa tietoa ja tekee yhteistyötä ulkomaisten tiedustelu- ja turvallisuuspalveluiden kanssa. Suojelupoliisin operatiivisen toiminnan ja tiedonhankinnan kohteena on myös vieraiden valtioiden toiminta, joka nauttii kansainvälisen oikeuden mukaista rikosoikeudellista koskemattomuutta.

Uusi tiedustelulainsäädäntö korostaa tiedustelun merkitystä Suojelupoliisin toiminnassa. Suojelupoliisista on tulossa kotimaan turvallisuuspalvelu ja ulkomaantiedustelupalvelu. Se on saanut oikeuden tiedonhankintaan ulkomailla ja oikeuden hankkia tietoa Suomen rajan ylittävästä tietoliikenteestä tietoverkoissa. Suojelupoliisi säilyy kuitenkin sisäministeriön alaisena poliisiyksikkönä, ja sen toimivaltuudet myös rikoksen estämiseksi säilyvät.

Suojelupoliisi tuottaa ennakoivaa ja merkityksellistä tiedustelutietoa kansallisen turvallisuuden ylläpitämiseksi. Suojelupoliisi hankkii valtion turvallisuuteen liittyvää tietoa omalla operatiivisella toiminnallaan ja kumppaneittensa avulla. Tietoa kerätään lisäksi avoimista lähteistä, poliisin käytössä olevista rekistereistä sekä kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön avulla. Kerättyjen tietojen pohjalta laadituista analyyseistä tuotetaan operatiivisia tai niitä laajempia strategisia raportteja sekä uhka-arvioita. Raportit toimitetaan tiedoksi ja päätösten tueksi ylimmälle valtionjohdolle, ministeriöille, poliisijohdolle, poliisiyksiköille ja muille yhteistyökumppaneille. Analyysin ja raportoinnin rooli on korostunut entisestään uusien tiedusteluvaltuuksien käyttöönoton myötä. Uusi tiedustelulainsäädäntö parantaa entisestään Suojelupoliisin mahdollisuuksia hoitaa yhteiskunnallista velvoitettaan.

Suojelupoliisin tehtäviin kuuluu edelleen myös valtionjohtoon kohdistuvien uhkien arviointi ja niistä raportointi. Lisäksi Suojelupoliisi tekee kaikki suomalaiset turvallisuusselvitykset puolustushallinnon turvallisuusselvityksiä lukuun ottamatta. Turvallisuusselvitys tehdään valtion turvallisuuden tai erittäin merkittävän yksityisen taloudellisen edun kannalta tärkeisiin tehtäviin valittavista työntekijöistä.

Sisäministeriö asettaa Suojelupoliisille seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Tiedonhankinta ja vahva tiedustelukyky
Edelleen jatkuva terrorismintorjunnan toimintaympäristön muutos asettaa koko viraston toiminnalle erityisiä ja aiempaa suurempia vaatimuksia. Terrorismintorjunnan pääpaino on terroristisen hankkeiden ennalta estämisessä. Tämä tarkoittaa terrorismin torjunnan kohdehenkilöiden tunnistamista ja priorisoitujen kohteiden seurantaa. Suojelupoliisi jakaa analysoimaansa tiedustelutietoa yhteistyökumppaneille sovitun menettelyn mukaan.

Vastatiedustelun tavoitteena on tunnistaa Suomeen kohdistuvat laittoman tiedustelutoiminnan, hybridivaikuttamisen, taloudellisen turvallisuuden ja joukkotuhoaseisiin liittyvät uhat ja estää niiden toteutuminen oman tiedonhankinnan ja kansallisen ja kansainvälisen tiedonvaihdon ja yhteistyön avulla.

Suojelupoliisin tiedusteluprioriteetit uudistetaan kokonaisuudessaan ja ne ohjaavat viraston toimintaa. Suojelupoliisin rooli kansainvälisessä tiedusteluyhteistyössä vahvistuu ja Suojelupoliisi tuottaa valtionjohdolle entistä selkeämpää lisäarvoa.

Toimivat kumppanuudet
Suojelupoliisi kehittää yhteistoimintaa kumppaneidensa kanssa luodakseen entistä paremmat edellytykset operatiiviselle toiminnalle. Suojelupoliisin raportointi tuottaa merkityksellistä tietoa ja ajankohtaista analyysia valtiojohdolle ulko- ja turvallisuuspoliittisen päätöksenteon tueksi. Toiminnan vaikuttavuuden mittareita valmistellaan yhdessä sisäministeriön kanssa.

Turvallisuustyö
Suojelupoliisi parantaa turvallisuusselvitysmenettelyiden vaikuttavuutta seuraamalla toimintaympäristön muutoksia, saattamalla keskeiset organisaatiot selvitysmenettelyn piiriin ja kehittämällä taustatarkastuksia esimerkiksi ulkomaansidonnaisuuksien osalta. Turvallisuusselvitysrekisterin käyttöä tehostetaan ja laajennetaan.

Uudistuminen

Toimintaympäristön muutos, uusi lainsäädäntö ja uudet tehtävät edellyttävät uusia toimintatapoja ja toimintakulttuurin uudistamista. Uuden tiedustelulainsäädännön myötä Suojelupoliisista on kehittynyt turvallisuus- ja tiedustelupalvelu, ja siviilitiedustelutiedon tuottaminen kotimaassa, ulkomailla ja kyberympäristössä on alkanut.

Suojelupoliisin uuden tietojärjestelmäkokonaisuuden keskeisimmät ratkaisut saadaan tuotantokäyttöön ja niiden kehittämistä jatketaan Suojelupoliisin suorituskyvyn parantamiseksi.

Henkiset voimavarat

Suojelupoliisi toteuttaa henkilöstöstrategiaansa, jonka avulla varmistetaan viraston toimintaedellytykset nopeasti muuttuvassa tilanteessa. Virasto panostaa henkilöstön osaamisen kehittämiseen, rekrytointiin ja perehdytykseen. Henkilöstön hyvinvoinnista huolehditaan muutosprosessissa.

Suojelupoliisi	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Toiminnan tuloksellisuus			
Tuotetut raportit	100	120	140
Turvallisuusinformaatiotilaisuudet	278	200	200
Turvallisuusselvitykset, kpl	61 601	47 650	46 000
— Perusmuotoiset ja laajat	25 833	17 500	21 000
— Suppeat	34 239	28 500	20 000
Kansalaisuusasialausunnot	66	80	100
Oleskelu- ja työlupa-asioita koskevat lausunnot	462	500	500
Viisumihakemuksia koskevat lausunnot	2 594	2 500	2 500
Turvapaikkalausunnot[1)]	10	15	20
Voimavarojen hallinta			
Toimintamenorahoitus	30 506	43 898	49 000
Henkilötyövuodet	376	412	500
Poliisit, htv	184	211	250
Muu henkilöstö, htv	192	201	250
Sairauspoissaolot, pv/htv	7,2	7,2	7,2
Työtyytyväisyysindeksi	3,6	3,6	3,6

[1)] Luvut eivät sisällä UNHCR-lausuntoja eikä EU:n sisäisiä siirtoja.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Bruttomenot	35 834	48 008	54 800
Bruttotulot	5 328	4 110	5 800
Nettomenot	30 506	43 898	49 000
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 072		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	8 443		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EU-puheenjohtajuuskauden turvallisuuskustannukset, kertaerän poisto	-60
Henkilömäärän kasvusta johtuva lisätilojen käyttöönotto ja väistötilan kust.	-1 419
Operatiivisen toiminnan kulut	1 730
Siviilitiedustelun tietojärjestelmä	8 360
S-TUVE verkkopalvelumaksun siirto momentilta 26.01.20	204
Suojelupoliisin suorituskyvyn kehittäminen (SSK) (tuottavuusmäärärahamom. siirto)	-5 074
Toimitilahankkeen henkilöresurssit	-200
Toimitilakustannukset	800
Varakonesali	700
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-6
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-58
Lomarahojen alentaminen (Kiky)	271
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-110
Palkkausten tarkistukset	-49
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	69
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-56
Yhteensä	5 102

2020 talousarvio	49 000 000
2019 talousarvio	43 898 000
2018 tilinpäätös	34 877 000

20. Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 7 668 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) poliisin vastuulla olevien maasta poistettavien henkilöiden maasta poistamiskuljetuksista aiheutuviin menoihin

2) turvapaikanhakijoiden ja maastapoistettavien tulkkaus- ja käännöspalveluista aiheutuviin menoihin

3) Suomeen luovutettavien rikoksentekijöiden noutokuljetuksista aiheutuviin menoihin

4) maasta poistettavien identifioinnista ja tarvittavien matkustusasiakirjojen hankinnoista aiheutuviin menoihin

5) turvapaikanhakijoiden vastaanoton valmiusryhmän käytöstä aiheutuneiden matka- ja majoitusmenojen korvaamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Maasta poistamiskuljetukset	3 868 000
Tulkkaus- ja käännöspalvelut	1 550 000
Noutokuljetukset	250 000
Henkilöllisyyden selvittäminen	300 000
Valmiusryhmän käyttö	1 700 000
Yhteensä	7 668 000

2020 talousarvio	7 668 000
2019 talousarvio	9 168 000
2018 tilinpäätös	9 168 000

21. KEJO-hankkeen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 0 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) KEJO-hankkeen yhteisiin järjestelmäinvestointi- ja kehittämismenoihin sekä muihin hankkeista aiheutuviin menoihin

2) enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan projektihenkilöstön, myös virkaan nimitettyjen virkamiesten, palkkausmenoihin.

Momentille nettobudjetoidaan hankkeen saama EU:n sisäisen turvallisuuden rahastosta myönnetty tukiosuus.

Selvitysosa: Poliisin, pelastustoimen, sosiaali- ja terveystoimen, Rajavartiolaitoksen, puolustusvoimien sekä Tullin yhteisen kenttäjohtojärjestelmähankkeen (KEJO) tavoitteena on hankkeeseen osallistuvien keskeisten turvallisuusviranomaisten yhteisen kenttäjohtojärjestelmän käyttöönotto ja sovittaminen osaksi viranomaisten yhteistä sähköistä tapahtumankäsittelykokonaisuutta ja verkottunutta hätäkeskusmallia.

Viranomaisten yhteisen kenttäjohtojärjestelmän keskeisimpiä tavoitteita ovat viranomaisten toiminnan ja viranomaisyhteistyön tehostuminen, viranomaisten yhteisen tilannekuvan mahdollistaminen, uusien työprosessien käyttöönotto kenttäolosuhteissa, kenttäjohtamisen ja viranomaisten välisen reaaliaikaisen tiedonvaihdon ja viestinnän tehostuminen sekä viranomaisten yhteisen kenttäjärjestelmäratkaisun myötä saavutettava kustannustehokkuus. Hanke ajoittuu vuosille 2013—2020 ja valtiovarainministeriö rahoittaa hanketta yhteensä 20 milj. eurolla tuottavuuden edistämiseen tarkoitetulla määrärahalla erikseen laaditun KEJO-hankkeeseen osallistuvien ministeriöiden (sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, puolustusministeriö ja valtiovarainministeriö) välisen yhteistyöpöytäkirjan ja sitä tarkentavien ministeriöiden välisten sopimusten mukaisesti. Lisäksi hankkeen toteuttamista tuetaan ISF-P -rahastosta saadulla 1,5 milj. euron EU-rahoituksella. Vuoden 2019 talousarviossa KEJO-EHK-ratkaisun toteutukseen myönnetyn 3,3 milj. euron määrärahan myötä hankkeen kokonaisrahoitus kasvaa ja hankkeen osalta voi aiheutua valtiolle menoja yhteensä 24,8 milj. euroa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2020	2021	Yhteensä vuodesta 2020 lähtien
Turvallisuusviranomaisten yhteinen kenttäjohtojärjestelmä			
Ennen vuotta 2020 tehdyt sitoumukset	1 500		1 500
Menot yhteensä	1 500		1 500

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

KEJO-EHK –hanke (v. 2019 rahoitus) (siirto momentille 28.70.20)	-3 330
Tasomuutos	-4 000
Yhteensä	-7 330

2020 talousarvio	—
2019 talousarvio	7 330 000
2018 tilinpäätös	1 000 000

20. Rajavartiolaitos

Selvitysosa: Rajavartiolaitos toimii sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden alueilla. Rajavartiolaitos on osa Eurooppalaista raja- ja merivartiostoa ja osa Suomen puolustusjärjestelmää. Rajavartiolaitos toimii maalla, merellä ja ilmassa vaikeissakin olosuhteissa. Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallisina vaikuttavuustavoitteina ovat rajaturvallisuus, turvallisuus merialueilla sekä alueellinen koskemattomuus ja puolustusvalmius.

Rajavartiolaitoksen toimintaan vaikuttavat merkittävimmin tilanne Venäjällä, laiton maahantulo ja terrorismi Euroopan unionin alueella, Euroopan unionin yhdennetyn rajaturvallisuusjärjestelmän ja meripolitiikan kehittyminen sekä yleinen taloudellinen tilanne. Turvallisuus on nostettu EU-kehityksen prioriteetiksi. Rajaturvallisuus ja uskottava ulkorajavalvonta ovat muuttuneen turvallisuustilanteen keskiössä.

Rajavartiolaitos vahvistaa itärajan valvontaa ja kykyä torjua turvallisuusuhkia ulkorajoilla. Kyky turvallisuustehtäviin merialueilla varmistetaan. Valmiutta toimia kaikissa turvallisuustilanteissa kehitetään. Rajavartiolaitos toimeenpanee Euroopan unionin rajaturvallisuudelle asettamat uudet velvoitteet sekä osallistuu Euroopan raja- ja merivartioviraston (Frontex) koordinoimiin yhteisiin operaatioihin EU:n ulkorajoilla ja muuhun kansainväliseen toimintaan osoittamalla niihin henkilöstöä ja kalustoa (Rajavartiolaki 578/2005 15 a—c §).

Rajavartiolaitos aloittaa mittavat toimitilojen peruskorjaukset yhdessä Senaatti-kiinteistöjen kanssa pystyäkseen tarjoamaan työntekijöilleen terveelliset ja turvalliset toimitilat. Kolmenkymmen vuoden välein tehtävät korvausinvestoinnit valvontalentokoneisiin, ulkovartiolaivoihin ja tekniseen valvontajärjestelmään käynnistetään. Rajavartiolaitos toimeenpanee alkavan vuosikymmenen loppuun ulottuvat sopeuttamistoimet.

Rajavartiolaitoksen yhteiskunnallisina vaikuttavuustavoitteina ovat rajaturvallisuus, turvallisuus merialueilla sekä alueellinen koskemattomuus ja puolustusvalmius. Tehtävät hoidetaan kustannustehokkaasti maalla, merellä ja ilmassa vaikeissakin luonnonoloissa sekä yhteiskunnan kaikissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Tunnusluku/mittari	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus (ind)	104	108	108
Vaikuttavuus (ind)	98	97	96
— Rajaturvallisuus (1—5)	4,0	4,1	4,0
— Turvallisuus merialueilla (1—5)	4,6	4,1	4,1
— Alueellinen koskemattomuus ja puolustusvalmius (1—5)	3,6	3,8	3,8
Kustannusvaikuttavuus (ind)	111	119	119

01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 260 185 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) Rajavartiolain (578/2005) 81 §:n nojalla työsuhdeasuntojen vuokrakompensaatioon

2) säädettyjen korvausten maksamiseen teleyrityksille

3) merivartiomuseon toiminnan tukemiseen

4) sisäministeriön rajavartio-osaston menoihin

5) Eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyvien joukkojen menoihin.

Selvitysosa: Momentilta maksetaan myös Eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyvien joukkojen aiheuttamia menoja. Vuonna 2020 tähän tarkoitukseen kohdennetaan noin 10 henkilötyövuoden työpanos.

Sisäministeriö asettaa Rajavartiolaitokselle seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Laatu ja palvelukyky (ind)	98	97	96
Tuottavuus (ind)	125	123	122
Taloudellisuus (ind)	111	119	119
Henkilötyövuodet	2 725	2 780	2 850
Kustannukset (milj. euroa)	270,7	258,0	265,9

Rajaturvallisuus
Suomen ulkorajavalvonta on tehokasta ja uskottavaa. Rajavartiolaitos vahvistaa Suomen turvallisuutta ja torjuu Suomeen ja Eurooppaan kohdistuvia turvallisuusuhkia ulkorajoilla. Rajaliikenne on turvallista ja sujuvaa. Rikostorjunta on vaikuttavaa. Rajavartiolaitos lisää ihmisten turvallisuutta rajaseudulla ja saaristossa.

	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Rajaturvallisuus (1—5)	4,0	4,1	4,0
Yhdyshenkilötoiminta ja kansainväliset operaatiot			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	3,4	3,4	3,4
Yhdyshenkilötoiminnan perusteella estetyt luvattomat rajanylitykset (kpl)	1 823	775	775
Yhteistyö naapurimaiden viranomaisten kanssa			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,2	4,3	4,3
Rajavalvonta			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,1	4,1	4,1
— Rajatarkastusten kattavuus saapuva (1—5)	5,0	5,0	5,0
— Rajatilannekuvan laatu (1—5)	4,0	3,9	3,9
— Rajatarkastusten laatu (1—5)	2,6	2,2	2,2
— Rajatapahtumien estäminen (1—5)	4,7	4,2	4,2
— Rajatapahtumien paljastaminen (1—5)	3,0	3,3	3,3
— Rajatarkastusten oikeusturva (1—5)	5,0	4,9	4,9
— Laittoman maahantulon järjestämisten ja ihmiskaupparikosten selvitystaso (1—5)	2,5	4,3	4,3
— Rikostorjunnan oikeusturva (1—5)	5,0	5,0	5,0
— Rajatarkastusten sujuvuus, RVL:n toimenpiteet (1—5)	5,0	5,0	5,0
— Rajavartiolaitoksen antama viranomaisapu (1—5)	3,3	3,5	3,5
Partiointi (h)	260 218	257 615	259 545
Tekninen valvonta (h)	2 785 723	2 715 000	2 715 000

	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Rajatarkastukset (milj. hlöä)	15,3	16,8	17,8
Rajatarkastusten sujuvuus, RVL:n toimenpiteet (min)	8,0	8,1	8,3
Pääsyn epääminen (kpl)	990	1 020	1 030
Käännyttämispäätös (kpl)	499	397	402
Rikosilmoitus (kpl)	981	880	880
Valtionrajarikos (kpl)	178	139	139
Laittoman maahantulon järjestäminen ja ihmiskauppa (kpl)	85	68	68
Muu rikos tai rikkomus (kpl)	3 742	4 041	4 041
Turvallisuuspalvelut harva-alueilla (poliisi- ja virka-aputehtävät) (kpl)	563	611	611
Etsinnät maa-alueilla (kpl)	148	119	119
Ensihoitotehtävä, muu kuin meripelastus (kpl)	349	383	383
Rajaturvallisuus			
Kustannukset (milj. euroa) ko. vuoden hintatasossa	240,6	230,6	237,7
Henkilötyövuodet	2 422	2 485	2 548
Tuottavuus (ind)	129	126	126
Taloudellisuus (ind)	115	122	123

Turvallisuus merialueilla

Suomen meripelastusjärjestelmä on luotettava. Rajavartiolaitoksen johtamis- ja toimintavalmius merellisiin monia-laonnettomuuksiin on välitön. Rajavartiolaitos edistää merellisen ympäristön suojelua.

	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Turvallisuus merialueilla (1—5)	4,6	4,0	4,0
Meripelastus			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	4,5	4,6	4,6
Meripelastustehtävät (kpl)	1 560	1 393	1 393
Pelastettu henkilö (kpl)	3 610	3 200	3 200
Merellisen ympäristön suojelu			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	5,0	2,5	2,5
Aluspäästötapausten määrä (kpl)	23	27	27
Turvallisuus merialueilla			
Kustannukset (milj. euroa)	13,1	12,4	12,8
Henkilötyövuodet	132	133	137
Tuottavuus (ind)	111	95	93
Taloudellisuus (ind)	99	92	91

Alueellinen koskemattomuus ja puolustusvalmius

Rajavartiolaitoksella on hyvä toimintakyky yhteiskunnan turvaamiseksi kaikissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Rajavartiolaitoksella on hyvä valmius alueellisen koskemattomuuden turvaamiseen ja valtakunnan puolustamiseen.

	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Alueellinen koskemattomuus ja puolustusvalmius (1—5)	3,6	3,8	3,8
Häiriö- ja poikkeusolovalmiuden ylläpito			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	3,8	4,0	4,0
Rajavartiolaitoksen joukkotuotanto ja sotilaallisen maanpuolustuksen koulutus			
Toiminnan laatu ja palvelukyky (1—5)	3,4	3,6	3,6
Koulutusvuorokaudet asevelvolliset (kpl)	107 949	107 330	107 975
Koulutusvuorokaudet henkilöstö (kpl)	5 838	4 720	4 720
Alueellinen koskemattomuus ja puolustusvalmius			
Kustannukset (milj. euroa) ko. vuoden hintatasossa	16,9	15,0	15,4
Henkilötyövuodet	170	161	165
Tuottavuus (ind)	155	148	145
Taloudellisuus (ind)	138	142	138

Henkiset voimavarat

Rajavartiolaitoksen henkilöstörakenne ja henkilöstön osaaminen pidetään tehtävien edellyttämällä tasolla.

Henkiset voimavarat	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Henkilötyövuodet	2 725	2 780	2 850
Sairauspoissaolot (pv/htv)	8,0	8,0	8,0
Työilmapiiri (1—5)	3,7	3,6	3,6

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Bruttomenot	257 653	241 434	269 685
Bruttotulot	14 101	8 500	9 500
Nettomenot	243 552	232 934	260 185
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	24 885		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	19 454		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Eduskunnan lisäys (TA), kertaluonteisen erän poisto	-480
EU:n lisävaatimukset rajaturvallisuudelle, Älykkäät rajat	2 300
EU/Rajanylitystietojärjestelmä, tarkistus	-2 800
EU-puheenjohtajuuskauden 2019 turvallisuuskustannukset, kertaluonteisen erän poisto	-300
Eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyvät joukot	790
EU-säädösmuutokset rajaturvallisuudessa	2 800
Öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntatehtävät (1 htv, siirto momentilta 28.40.04)	60

Öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntatehtävät (1 htv, siirto momentilta 32.01.02)	-60
Rajaturvallisuuden suoristuskyvyn ja rajavartijamäärän turvaaminen	8 051
Rajaturvallisuuden suorituskyvyn ja rajavartijamäärän turvaaminen (HO 2019)	4 300
Rajaturvallisuus	2 000
Rovaniemen lentoaseman ulkorajaliikenteen kasvu	1 500
Senaatti-kiinteistöjen tilojen korjausvelka	4 800
Senaatti-kiinteistöjen vuokratilojen korjausvelka	1 000
STUVE-verkkopalvelumaksun siirto momentilta 26.01.20	1 118
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-93
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-643
Lomarahojen alentaminen (Kiky)	2 114
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-824
Palkkausten tarkistukset	-212
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	560
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-486
Yhteensä	25 495

2020 talousarvio	260 185 000
2019 I lisätalousarvio	1 020 000
2019 talousarvio	234 690 000
2018 tilinpäätös	238 122 000

70. Ilma- ja vartioalusten hankinta (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään 13 510 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) AS 332 Super Puma meripelastushelikopterien modifikaatioon ja G-huoltoon

2) kahden AB/B 412 helikopterin ja niiden varaosavaraston yhdenmukaistamiseen

3) ulkovartiolaivan varustamiseen liittyviin hankintoihin ja mahdollisiin muihin toiminnallisiin muutostarpeisiin

4) kevyen aluskaluston nopeiden veneiden uusimiseen ja muihin välttämättömiin venehankintoihin sekä niiden tarvitsemien varusteiden ja varaosien hankintaan

5) ilma- ja vartioalusten kertaluonteisiin peruskorjauksiin ja huoltoihin

6) indeksien ja valuuttakurssien muutoksista aiheutuviin hankintasopimusten mukaisiin menoihin

7) meriveneiden hankintaan ja veneiden varustamiseen siltä osin kuin niitä ei makseta EU:lta saatavalla rahoituksella momentilta 26.01.24.

8) maa- ja merirajan teknisen valvonnan uudistamiseen liittyvien hankintojen ja palveluiden kustannuksiin

9) kahden uuden ulkovartiolaivan hankintaan liittyvän suunnittelun kustannuksiin

Tilausvaltuuksista aiheutuvien indeksien ja valuuttakurssien noususta aiheutuvat lisätarpeet sekä indeksien ja valuuttakurssien alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteisena.

Momentille voidaan myös tulouttaa oikaisuina sopimuksista aiheutuvia sopimussakkoja tai muita vastaavia korvauksia.

Valtuus
Mikäli vuoden 2019 talousarviossa uusittua meriveneiden hankintaan tarkoitettua valtuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä sitoumuksia vuonna 2020.

Selvitysosa: Vuoden 2018 talousarviossa Rajavartiolaitos sai tilausvaltuuden seitsemän meriveneen hankintaan. Valtuus uusittiin vuodelle 2019. Valtuuden perusteella tehtiin sopimus vuonna 2019 veneiden hankinnasta. Hankinta ajoittuu vuosille 2019—2021 ja sen kokonaiskustannusarvio on 22 500 000 euroa. EU:n komission ennakkopäätöksen mukaan kolmen veneen rahoittamiseen on mahdollista saada 8 100 000 euroa EU-rahoitusta. Tämä EU-rahoitus vähentää vastaavasti tulevien vuosien talousarviorahoituksen tarvetta. Talousarviorahoitusta hankintaan on kaikkiaan varattu 14 400 000 euroa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2020	2021	Yhteensä vuodesta 2020 lähtien
Meriveneen hankinta			
Ennen vuotta 2020 tehdyt sitoumukset	3 800		3 800
Menot yhteensä	3 800		3 800

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kaksi ulkovartiolaivaa (suunnitteluraha)	5 000
Tasomuutos	-500
Yhteensä	4 500

2020 talousarvio	13 510 000
2019 talousarvio	9 010 000
2018 tilinpäätös	15 500 000

30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

Selvitysosa: Pelastustoimen ja siviilivalmiuden tavoitteena on turvallinen ja kriisinkestävä Suomi, jossa pelastustoimen osaamisen kehittäminen ja palvelut on järjestetty laadukkaasti, kustannustehokkaasti ja yhdenmukaisesti sekä ennakoivasti. Pelastustoimen tehtävänä on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja pelastustoiminta normaali- ja poikkeusoloissa sekä häiriötilanteissa, pelastustoimelle kuuluvat kansainvälisiin sopimuksiin perustuvat väestönsuojelutehtävät sekä varautuminen näihin tehtäviin. Lisäksi pelastustoimi osallistuu yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa onnettomuuksien ehkäisytyöhön. Pelastustoimella on valmius kansainvälisen avun antamiseen ja vastaanottamiseen ja pelastustoimi osallistuu aktiivisesti alan kansainväliseen yhteistyöhön. Tavoitteena on, että pelastustoimella on jatkuvaan analyysiin perustuva kokonaiskuva yhteiskunnan riskeistä ja valmius vastata niihin omalla toimialallaan. Tavoitteena on myös, että pelastustoimen turvallisuusviestintä on vaikuttavaa.

Vastuun pelastustoimen eri tehtävien hoitamisesta jakavat valtio ja kuntien ylläpitämät alueen pelastustoimet. Valtion talousarviosta rahoitetaan sisäministeriön pelastustoimen valtakunnallinen johtaminen, ohjaus ja valtakunnallisista järjestelyistä huolehtiminen sekä Pelastusopiston toiminta. Pelastuslaitosten rahoituksesta vastaavat kunnat. Pelastustoiminnan ja varautumisen valtakunnallista johtamista, suunnittelua, ohjausta, valvontaa ja koordinaatiota vahviste-

taan ja parannetaan. Sisäministeriö jatkaa pelastustoimen uudistamista yhteistyössä pelastuslaitosten ja muiden pelastustoimen järjestelmän toimijoiden kanssa.

Sisäministeriön tehtävänä on ohjata, yhteensovittaa ja tukea valtakunnan tasolla aluehallinnon ja alueellisen tason yhteistä varautumista. Tavoitteena on, että varautumisen alueellinen yhteensovittamistehtävä on yhdenmukaisin perustein järjestetty ja aluetason toiminta on valtakunnallisten varautumisen linjausten ja tavoitteiden mukaista. Tavoitteena on myös, että alueellisten toimijoiden varautuminen ja valmius vastaavat sekä kansallisesti että alueellisesti merkittäviä riskejä.

Hätäkeskuslaitoksen tuottamat palvelut ovat ensimmäinen lenkki auttamisen ketjussa. Hätäkeskuslaitos on hätätilanteissa tiedonkulun keskipiste ja yhteiskunnan kriisinsietokyvyn kannalta keskeinen taho, joka suurelta osin pitää yllä kansalaisten turvallisuudentunnetta ja luottamusta yhteiskuntaan. Hätäkeskuspalvelujen vaikutus kohdistuu suoraan väestöön sekä osaltaan pelastustoimen, poliisitoimen että sosiaali- ja terveystoimen palvelutasoon.

Hätäkeskuslaitoksen tehtävänä on hätäkeskuspalvelujen tuottaminen sekä hätäkeskuspalvelujen tuottamiseen liittyvä pelastustoimen, poliisitoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen viranomaisten toiminnan tukeminen, kuten tehtävän välittämiseen liittyvät toimenpiteet, viestikeskustehtävät, väestön varoittamistoimenpiteiden käynnistäminen äkillisessä vaaratilanteessa sekä muut viranomaisten toiminnan tukemiseen liittyvät tehtävät. Hätäkeskuslaitoksen tehtävänä on myös hätäkeskuspalveluihin liittyvien tehtävien ja toimintatapojen kehittäminen ja valvonta. Hätäkeskusten ja hätäkeskuspalveluita käyttävien viranomaisten toimintaa yhdenmukaistetaan hälytyspalveluiden osalta valtakunnan tasolla. Tavoitteena on parantaa hätäkeskusten toimintaa ja viranomaisyhteistyötä ja sitä kautta väestön turvallisuuspalveluja.

01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 16 507 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) pelastuslain (379/2011) 107 §:n mukaisten erityisten palon tai onnettomuuden syiden tutkimusten aiheuttamien menojen suorittamiseen

2) pelastuslain 100 §:n 1 momentin nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen

3) pelastuslain 97 §:ssä tarkoitetulla tavalla valmiuden ylläpitämiseen

4) pelastustoimeen liittyvään standardisointitoiminnan edistämiseen ja standardisointityöhön osallistumisesta johtuviin menoihin

5) ilma-alusten käyttöön liittyvän hälytys- ja johtamisjärjestelmän välittömien kustannusten korvaamiseen Air Navigation Services Finland Oy:lle

6) Pelastusopistosta annetun lain (607/2006) 36 §:n 2 momentissa mainittujen suoritteiden kustannusten kattamiseen

7) Teollisuusonnettomuuksien rajojen yli ulottuvista vaikutuksista koskevan yleissopimuksen (26/200) kansainvälisen toimeenpanon tukemisesta aiheutuviin kustannuksiin.

Momentille saa nettobudjetoida siirtotalouden tuottoina Palosuojelurahastolta tutkimus- ja kehittämistoimintaan saadut erityisavustukset.

Selvitysosa: Pelastustoimen valtakunnallista ohjausta kehitetään tavoitteena tehokas ja laadukas pelastustoimen järjestelmä. Sisäministeriö asettaa pelastustoimelle seuraavat alustavat tuloksellisuustavoitteet:

Tavoite	2018 toteuma	2019 arvio	2020 tavoite
Onnettomuuksissa menehtyneiden määrä, henkilöä	492	<492	<492
Onnettomuuksissa vakavasti loukkaantuneiden määrä, henkilöä	1 098	<1 098	<1 098
Tulipalojen määrä, enintään (pl. metsä- ja maastopalot) (kpl)	10 013	9 500	9 500
— josta rakennuspalojen määrä, enintään (kpl)[1)]	5 314	5 300	5 300
Palokuolemien määrä, 5 vuoden keskiarvo, enintään (hlö)	71	<70	<70
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien keskimääräinen toimintavalmiusaika, enintään	9:56	9:56	9:20
Luottamus pelastustoimeen, % väestöstä, vähintään[2)]	-	-	97

1) Sisältää rakennuspalovaarat

2) Lähde: TNS Gallup-tutkimus, joka toteutetaan joka kolmas vuosi. Vuoden 2017 tutkimuksessa tulos 97 %.

Onnettomuuksien ehkäisy

Pelastustoimen tehtävä on erityisesti tulipalojen ehkäisy. Toimiala osallistuu myös muiden onnettomuuksien ehkäisyyn. Onnettomuuksia ja niiden seurauksia pyritään ehkäisemään parantamalla ihmisten ja yhteisöjen omatoimista varautumista, lisäämällä väestön turvallisuustietoisuutta ja -osaamista sekä toteuttamalla pelastuslaitosten laatimien valvontasuunnitelmien mukaisia toimia.

Onnettomuuksien ehkäisy	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Tuotokset			
Erheellisten paloilmoitusten määrä (kpl), enintään	18 147	18 200	<18 200
Valvontatehtävät (suunnitellut/toteutuneet) (%), vähintään[1)]	93	100	100

1) Kattaa valvontasuunnitelman mukaisen määräaikaisen valvonnan

Pelastustoiminta ja varautuminen

Pelastustoimi kykenee toimimaan nopeasti ja tehokkaasti onnettomuustilanteissa. Lisäksi pelastustoimella on valmius antaa pelastustoimeen kuuluvaa apua ihmisen tai luonnon aiheuttamissa suuronnettomuus- ja kriisitilanteissa ulkomaille ja valmius avun vastaanottamiseen. Pelastustoimen palvelutaso on määritelty alueen pelastustoimen riskien perusteella ja toimintavalmius vastaa palvelutasopäätöksessä määritettyä tasoa.

Pelastustoimella on jatkuvaan analyysiin pohjautuva kokonaiskuva yhteiskunnan riskeistä ja haavoittuvuuksista. Pelastustoimella on yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaisesti uhka-arvio pelastustoimen valtakunnallista koordinaatiota edellyttäviä erityistilanteita varten osana kansallista riskiarviota. Pelastustoimen osuutta yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta toteutetaan. Tavoitteena on saada strategian toimeenpano ulottumaan nykyistä laajemmin myös alue- ja paikallishallintoon.

Pelastustoiminnan varautumisen johtamista, ohjausta, yhteensovittamista ja valvontaa kehitetään siten, että valmius toimia erilaisissa onnettomuus- ja häiriötilanteissa paranee.

Pelastustoiminta ja varautuminen	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Suoritteet			
Pelastuslaitosten hälytysluonteisten tehtävien määrä, kpl, arvio, josta[1)]	113 479	110 000	110 000
— tulipaloista (pl. maastopalot) aiheutuvat tehtävät	10 013	9 500	9 500
— maastopaloista aiheutuvat tehtävät	4 252	2 300	2 300
— tarkistus- ja varmistustehtävät	33 670	30 000	30 000
— ensivastetehtävät (pl. sairaankuljetustehtävät)	25 096	21 700	21 700
— muut tehtävät	40 448	46 500	46 500
Toiminnan laatu ja palvelukyky			
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaika 1. riskialueella ensimmäisen yksikön mukaan, % tavoitteesta	55	50	50
Pelastuslaitosten kiireellisten tehtävien toimintavalmiusaika 2. riskialueella ensimmäisen yksikön mukaan, % tavoitteesta	84	80	80

1) Pelastustoimen eri tehtävätyypeille ei aseteta tavoitteita, vaan niiden kehitystä seurataan.

Siviilivalmius ja alueellinen varautuminen

Varautumisen alueellisen yhteensovittamisen tavoitteena on, että alueella toimivilla viranomaisilla ja muilla julkishallinnon toimijoilla, järjestöillä ja elinkeinoelämällä on yhteinen ymmärrys alueen riskeistä ja jaettu käsitys eri toimijoiden rooleista ja tehtävistä sekä kyvystä toimia häiriötilanteissa. Hyvin yhteen sovitettu varautuminen mahdollistaa tehokkaan yhteisen vasteen häiriötilanteiden hallinnassa ja niistä toipumisessa.

Tavoitteena on, että aluehallintovirastojen toimialueilla sekä pelastustoimen alueilla on toimivat ja aktiiviset rakenteet (valmiustoimikunnat, valmiusryhmät, foorumit), joiden puitteissa yhteensovittamisesta huolehditaan.

Tavoitteena on, että siviilivalmiuden alalla toteutetaan laaja-alaisia valmius- ja häiriötilanneharjoituksia koordinoidusti. Harjoitustoiminta on aluetasolla yhteen sovitettu eri toimijoiden (ml. puolustusvoimat) kanssa siten, että kokonaisuus palvelee mahdollisimman hyvin siviilivalmiuden toimijoiden tarpeita.

Tavoitteena on, että aluetasolla on tunnistettu laaja-alaisessa yhteistyössä sekä toimintaympäristön muutosten vaikutukset turvallisuuteen sekä arvioitu tunnistetut riskit valtakunnallisesti yhtenäisin tavoin.

Siviilivalmius	2018 toteuma	2019 arvio	2020 tavoite
Aluehallintovirastojen järjestämät varautumisen yhteensovittamiseen tähtäävät tilaisuudet, lkm[1)]	ei mitattu	90	100
Asetetut valmiustoimikunnat, lkm / avi-toimialueet	ei mitattu	2	4
Asetetut yhteensovittamisrakenteet, lkm/pelastustoimen alue[2)]	ei mitattu	10/22	22/22
Aluehallintovirastojen johdolla laaditut alueelliset harjoitussuunnitelmat, lkm[3)]	ei laadittu	ei laadittu	6/6
Päivitetyt alueelliset riskiarviot ja avi-alueen raportit, % laaditut arviot / alueiden lukumäärä (22 ja 6)[4)]	18/18	22/22	22/22

1) Esim. valmiustoimikunnan kokoukset, valmiusharjoitukset, seminaarit, keskustelutilaisuudet yms.

[2)] Maakunta- ja soteuudistuksen valmistelun yhteydessä käynnistettiin maakuntajaon pohjalta alueellisia yhteensovittamisrakenteita (-verkostoja). Tavoitteena on tukea tätä kehitystä pelastustoimen viranomaisten toimenpitein ja esimerkiksi pelastustoimen aluejaon mukaisesti.

[3)] Tavoitteena on, että aluehallintovirastojen johdolla laaditaan aluekohtaiset suunnitelmat erilaisista harjoituksista (sis. ajankohdat, teemat, osallistujat, keskeiset tavoitteet).

[4)] Vuonna 2018 alueelliset riskiarviot laadittiin maakuntajaon (18) mukaisesti aluehallintovirastojen ja pelastuslaitosten yhteisellä johdolla. Riskiarviot laaditaan joka kolmas vuosi.

Koulutus- ja tutkimustoiminta

Pelastusopiston tehtävänä on antaa pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan ammatillista peruskoulutusta, pelastustoimen päällystön ammattikorkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta, pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan täydennyskoulutusta, sopimushenkilöstön koulutusta, normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen valmentavaa koulutusta sekä kansainvälisen pelastustoiminnan asiantuntijoiden kouluttaminen, rekrytointi, lähettäminen ja muodostelmien logistiikka, kansainvälisten sitoumusten mukaisesti. Pelastusopisto huolehtii osaltaan pelastustoimen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnasta, tutkimistoiminnan koordinoinnista sekä tarvittaessa muistakin opiston toimialaan soveltuvista tehtävistä.

Pelastusopiston koulutusjärjestelmä luo pohjan pelastustoimen ja hätäkeskusten henkilöstön osaamiselle ja valmiudet pelastusalan kansainvälisiin avunantotehtäviin. Tutkintoon johtavan koulutuksen opetussuunnitelmat rakennetaan ja päivitetään työammattien kehitysnäkymien pohjalta niin, että ne muodostavat ammatillisesti etenevän jatkumon, jossa huomioidaan myös täydennyskoulutustarpeet.

Vuoden 2020 suunnittelun tavoitteena on varmistaa pelastusalan ammatillisen koulutuksen riittävä määrä, kun Helsingin pelastuskoululle annettu hyväksyntä ammatillisen koulutuksen antamiseen lakkaa. Hätäkeskuskoulutuksen tutkintomääriä lisätään vuodelle 2020 vastaamaan työelämän tarpeita.

Vuoden 2020 tavoitteena on toteuttaa siviilivalmiuden koulutusta koskeva itsearviointi sekä laatia sisäministeriön ohjauksessa kansallisen varautumiskoulutuksen strateginen kehittämissuunnitelma.

Tavoitteena on pelastustoimen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan periaatteiden valmistelu ja toiminnan käynnistäminen sisäministeriön ohjauksessa.

Koulutus- ja tutkimustoiminta	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Tuotokset			
Pelastusopiston ammatillisen peruskoulutuksen koulutettavapäivien määrä, kpl, vähintään	43 812	48 960	53 640
Pelastusopiston tutkintojen määrä, kpl, vähintään	191	188	180
AMK-tutkintojen määrä, kpl	30	30	30
Hätäkeskuspäivystäjätutkintojen määrä, kpl, vähintään	24	31	40
Kansainvälisen pelastustoiminnan valtakunnallisen koulutuksen saaneet henkilöt, lkm	104	101	105
Valtakunnallisiin kv-harjoituksiin osallistuneet henkilöt, lkm	411	223	220
Varautumiskoulutukseen osallistuneet henkilöt, lkm, vähintään			1 000
Pelastuslain 67 §:n mukaisen koulutuksen koulutettavapäivien määrä, kpl, vähintään			1 000
Panokset			
Momentin 26.30.01 henkilötyövuodet	110,6	113	113
Koulutuksen kokonaiskustannukset (1 000 euroa)	11 231	12 133	12 522
Toiminnan tehokkuus			
Pelastusopiston koulutettavapäivät/henkilötyövuodet	895	936	960
Pelastusopiston koulutettavapäivät/opettaja	1 321	1 367	1 403

Koulutus- ja tutkimustoiminta	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Pelastusopiston ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijakohtainen vuosikustannus, euroa, enintään	26 622	25 741	24 248
Pelastusopiston ammatillisen peruskoulutuksen koulutettavapäivän hinta, euroa, enintään	148	143	135
Toiminnan laatu ja palvelukyky			
Pelastusopiston tutkintopalaute (asteikolla 1—4)	3,38	3,08	3,08
Hakeneiden lukumäärä/aloituspaikat	5,84	5,0	5,0
Henkiset voimavarat			
Pelastusopiston henkilöstön määrä	133	118	118
— josta Kriisinhallintakeskuksen osuus	24	0	0
Työtyytyväisyys, indeksi (asteikko 1—5)	3,43	3,47	3,47
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv, enintään	4,6	6,5	6,5

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Bruttomenot	16 697	19 411	19 847
Bruttotulot	3 121	3 090	3 340
Nettomenot	13 576	16 321	16 507
— Koulutuksen varsinaiset toimintamenot	12 230	12 446	14 663
— Muut pelastustoimen toimintamenot	875	1 425	1 094
— Kansainvälinen pelastustoiminta	471	450	750
— Pelastustoimen uudistus/ICT		2 000	-
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	877		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	5 103		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot, suoritteiden myyntituotot	1 811	1 525	1 675
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	494	526	475
— osuus yhteiskustannuksista	971	745	925
Kustannukset yhteensä	1 465	1 271	1 400
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	346	254	275
Kustannusvastaavuus, %	124	120	120

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Eduskunnan kertaluonteisen lisäyksen poisto	-900
Hätäkeskuspäivystäjäkoulutuksen koulutusmäärän lisääminen	500
Hätäkeskuspäivystäjäkoulutusmäärän ja Pelastusopiston toiminnan turvaaminen (HO 2019)	2 000
Maakuntauudistuksen ict-muutokset	-2 000
Pelastus- ja kriisivalmiusasioiden erityisasiantuntija (siirto momentille 24.01.01), toimikauden päätty-minen	69
Pelastustoimen koulutuksen keskittäminen Kuopioon ja koulutuksen lisäys	600
S-TUVE verkkopalvelumaksun siirto momentilta 26.01.20	72
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-10
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-28
Lomarahojen alentaminen (Kiky)	84
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-190
Palkkausten tarkistukset	-14
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	20
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-17
Yhteensä	186

2020 talousarvio	16 507 000
2019 talousarvio	16 321 000
2018 tilinpäätös	17 802 000

02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 59 534 000 euroa.

Selvitysosa: Sisäministeriö asettaa Hätäkeskuslaitokselle seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Hätäkeskuslaitos varautuu hätäkeskustietojärjestelmän jatkokehittämiseen vuosina 2020—2023.

Tuloksellisuustavoite	2018 toteuma	2019 arvio	2020 tavoite
Hätäkeskus vastaa hätäpuheluun nopeasti			
Hätäpuheluun vastataan 10 sekunnissa (%:ssa hätäpuheluista)	94	90	90
Hätänumeroon soittaneet ovat tyytyväisiä hätäkeskuslaitoksen palveluihin			
Hätänumeroon soittaneiden tyytyväisyys hätäkeskusten tuottamiin palveluihin (asteikolla 1—5), vähintään	4,4	4,4	4,5
Hätäkeskustietojärjestelmän toimintavarmuus			
Hätäkeskustietojärjestelmän toimintavarmuus, käyttöaste (%)	100	100	100

Hätäkeskuslaitos	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Tuotokset			
Ilmoitusten määrä, kpl, josta	3 793 000	3 950 000	3 950 000
— vastatut hätäpuhelut, kpl[1)]	2 705 000	2 705 000	2 705 000
— välitettyjen tehtävien määrä, kpl	1 837 000	1 700 000	1 700 000
Panokset			

Hätäkeskuslaitos	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Hätäkeskustoiminnan kokonaismenot, brutto, 1 000 euroa	61 095	54 614	62 134
Henkilötyövuodet	584,5	600	600
Toiminnan tehokkuus			
Hätäilmoitusten määrä/päivystyshenkilöstö[2)]	5 800	6 000	6 000
Hätäkeskustoiminnan kustannukset, euroa/asukas, enintään	9,9	9,4	9,4
Hätäkeskustoiminnan kustannukset, euroa/hätäilmoitus, enintään	14,4	12,8	12,8
Toiminnan laatu ja palvelukyky			
Hätäkeskuslaitoksen yhteistyöviranomaisten tyytyväisyys, indeksi, vähintään (asteikko 1—5)	3,6	3,6	3,6
Henkiset voimavarat			
Henkilöstön määrä	607	610	610
Päivystyshenkilöstön määrä (päivystäjät ja vuoromestarit)	482	490	500
Työtyytyväisyys, indeksi (asteikko 1—5)	3,26	3,26	3,3
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv, enintään	16,2	16,0	15,0

[1)] Tunnusluku muuttuu osittain vuonna 2020, kun uusi hätäkeskusjärjestelmä on käytössä. Uusien tunnuslukujen käyttöönoton tavoitteena on tuottaa entistä parempaa tietoa hätäkeskuspalveluiden tuottamisen määrästä ja laadusta.

[2)] Tunnusluku muuttuu osittain vuonna 2020, kun uusi hätäkeskusjärjestelmä on käytössä. Uusien tunnuslukujen käyttöönoton tavoitteena on tuottaa entistä tarkempaa tietoa hätäkeskuspalveluiden tuottamisen määrästä ja laadusta.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2020	2021	Yhteensä vuodesta 2020 lähtien
Hätäkeskusjärjestelmän hankinta, lisävaltuus			
Ennen vuotta 2019 tehdyt sitoumukset	546	0	546
Menot yhteensä	546	0	546

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Bruttomenot	61 095	54 614	62 134
Bruttotulot	2 546	2 738	2 600
Nettomenot	58 549	51 876	59 534
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	20 134		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	11 440		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot, suoritteiden myyntituotot	2 484	2 738	2 600
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	1 288	1 446	1 378
— osuus yhteiskustannuksista	1 104	1 100	1 222
Kustannukset yhteensä	2 392	2 546	2 600
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	92	192	0
Kustannusvastaavuus, %	104	108	100

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Erican kehittäminen	2 200
Häke-uudistukseen liittyvien vuokrasopimusten päättymisten omavastuiden poistuminen	60
Hätäkeskuslaitoksen tietojärjestelmän (Erica) ylläpitomenot	3 700
Hätäkeskuspäivystäjäresurssien turvaaminen (HO 2019)	500
Hätäkeskuspäivystäjien lisäys (35 htv)	1 750
STUVEn Ericaa varten tehtävä varmistusratkaisu, kertaluonteisen erän poistuminen	-786
S-TUVE verkkopalvelumaksun siirto momentilta 26.01.20	241
UM:n kansalaispalvelun avustavien tehtävien siirto (siirto momentilta 24.01.01), 1. sopimuskauden päättyminen	-289
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-10
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-135
Lomarahojen alentaminen (Kiky)	459
Palkkausten tarkistukset	-49
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	129
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-112
Yhteensä	7 658

2020 talousarvio	59 534 000
2019 talousarvio	51 876 000
2018 tilinpäätös	49 855 000

20. Erityismenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 966 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) pelastuslain (379/2011) 97 §:ssä tarkoitetulla tavalla toimintakustannuksiin, jotka aiheutuvat ilma-alusten käytöstä etsintä- ja pelastustehtäviin sekä poliisiviranomaisen johtamiin etsintä- tai muihin vastaaviin virka-aputehtäviin ja niistä aiheutuvan valmiuden ylläpitämiseen

2) pelastustoimintaan kuuluvissa tehtävissä avustamiseen sekä asiantuntija-, muodostelma- ja materiaaliavun antamisesta, vastaanottamisesta sekä siihen varautumisesta aiheutuviin kustannuksiin ihmisen tai luonnon aiheuttamissa ka-

tastrofitilanteissa, unionin pelastuspalvelumekanismissa (1313/2013/EU) tarkoitetuissa toimissa, Euroopan unionin ja kansainvälisten järjestöjen yhteistyössä sekä Suomen kahden- ja monenvälisten pelastuspalvelun yhteistoimintasopimusten perusteella, mihin luetaan myös Suomen osallistuminen Euroopan unionin, YK:n sekä NATO:n euroatlanttisen kumppanuusneuvoston pelastuspalvelun asiantuntijatehtäviin niistä aiheutuvine palkkaus- ja toimintakustannuksineen. Määrärahaa saa käyttää enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkauksiin

3) pelastuslain 31 §:n mukaisiin metsäpalojen tähystystoiminnasta ja sen valmiuden ylläpidosta aiheutuneisiin kustannuksiin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

1) Ilma-alusten käyttö etsintä- ja pelastustehtäviin	266 000
2) Kansainvälisen hätäavun antaminen ja vastaanottaminen sekä siihen varautuminen	1 100 000
3) Metsäpalojen tähystystoiminta	600 000
Yhteensä	1 966 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhteensä	0

2020 talousarvio	1 966 000
2019 talousarvio	1 966 000
2018 tilinpäätös	2 953 256

40. Maahanmuutto

Selvitysosa: Maahanmuuton lähtökohtana on, että kansainvälisen suojelun järjestelmämme toimii turvapaikanhakijoiden kannalta oikeudenmukaisesti. Oleskeluluvan saajat ohjataan nopeasti työllistymiseen tähtääviin kotouttamispalveluihin ja lainvoimaisen kielteisen päätöksen saaneiden käännytykset toimeenpannaan tehokkaasti. Maahanmuuttopolitiikan tavoitteena on aktiivinen, hallittu ja ennakoitu maahanmuutto. Laadukkaat lupaprosessit tukevat maahanmuuttopolitiikan tavoitteita, ulkomaisen työvoiman saatavuutta ja ehkäisevät turvallisuusriskejä.

Maahanmuuttopolitiikalla pyritään aktiivisesti saavuttamaan maahanmuuton hyödyt kansainvälisen kilpailukyvyn ja taloudellisen toimeliaisuuden lisääntymisen, kaupankäynnin kasvun ja huoltosuhteen parantamisen kautta. Hallitun maahanmuuton ylläpito vaatii yhteisiä toimia tilanteessa, jossa Eurooppaan saapuu merkittäviä määriä turvapaikkaa hakevia ja muita siirtolaisia. Tarvitaan sekä kansallisia toimenpiteitä että vahvaa vaikuttamista kansainvälisesti, EU:ssa sekä kahdenvälisesti lähtömaiden suuntaan. Maahanmuuton hallittavuus edellyttää tiiviin viranomaisyhteistyön lisäksi ennakoivaa ja tietopohjaista viranomaistiedotusta maahanmuuton mahdollisuuksista ja maahanmuuttohallinnon toiminnasta. Oikaisemalla virheellisiä ja perusteettomia käsityksiä pyritään hillitsemään ihmissalakuljetusta ja ihmiskauppaa.

Maahanmuuttovirasto ja vastaanottokeskukset toimivat yhteistyössä ELY-keskusten ja kuntien kanssa oleskeluluvan saaneiden henkilöiden nopean kuntiin siirtymisen varmistamiseksi. Toiminnallisena tulostavoitteena on kuntaan sijoituksen keskimääräinen odotusaika vastaanottokeskuksissa luvan saamisesta.

Maahanmuuttoa kuvaavat tunnusluvut	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 arvio
Suomessa asuvat ulkomaalaiset[1)]	257 572	270 000	280 000
Maahanmuutto/ulkomaalaiset[2)]	30 217	30 000	30 000
Nettomaahanmuutto/ulkomaalaiset[2)]	16 986	18 000	18 000
Suomen kansalaisuuden saaneet/vuosi[3)]	9 610	10 000	11 000

1) Vuosi 2018: Tilastokeskus/Väestörakenne 2018. Vuodet 2019 ja 2020: SM:n arvio, jossa otettu huomioon mm. Tilastokeskuksen vuoden 2019 väestön ennakkotilastot ja turvapaikanhakijoiden määrän vaikutukset.

2) Vuosi 2017: Tilastokeskus/Muuttoliike. Vuodet 2019 ja 2020: SM:n arvio, jossa otettu huomioon mm. Tilastokeskuksen vuoden 2019 väestön ennakkotilastot ja turvapaikanhakijoiden määrän vaikutukset.

3) Taulukossa on esitetty Suomen kansalaisuuden hakemuksesta tai ilmoituksesta saaneiden henkilömäärä. Momentin 26.40.01 perusteluissa oleva taulukko kuvaa Maahanmuuttovirastossa vireille tulevien ja ratkaistujen hakemusten määrää. Samassa hakemuksessa voi olla useita henkilöitä.

Maahanmuuttopolitiikka

EU:n turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka pohjautuu EU-tason yhteisiin sääntöihin, yhteisesti sovittuun vastuunjakoon ja toimintaperiaatteisiin sekä yhteistyöhön YK:n pakolaisjärjestön kanssa. Keskeiset ratkaisut muuttoliikkeen hallitsemiseksi, mukaan lukien maahanmuuton ulkosuhteiden kehittäminen ja yhteisen turvapaikkajärjestelmän uudistaminen, tehdään EU-tasolla. Ihmisoikeusperustainen turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka pohjautuu kansainvälisiin sopimuksiin, viranomaisyhteistyöhön, tehokkaaseen ulkorajavalvontaan ja asianmukaisiin, nopeisiin ja oikeusturvan kannalta laadukkaisiin turvapaikkaprosesseihin. EU kitkee ihmissalakuljetusta ja muuta rikollisuutta. Laillisten maahantuloreittien järjestelmää kehitetään.

Suomen maahanmuuttopolitiikka perustuu hallitusohjelman linjauksiin ja hallituksen maahanmuuttopoliittisiin toimenpiteisiin.

— Suomi tarvitsee aktiivista työperäistä maahanmuuttoa. Hallituksen tavoitteena on lisätä osaajien työperäistä maahanmuuttoa. Työperäisen maahanmuuton painopisteeksi asetetaan työvoimapulasta kärsivät alat sekä TKI-toiminnan kärki- ja kasvualojen kannalta olennaiset erityisosaajat, opiskelijat ja tutkijat. Varmistetaan työperusteisten oleskelulupien nopea ja sujuva käsittely tavoitteena keskimäärin kuukauden käsittelyaika. Varmistetaan kausityöntekijöiden työperusteisten oleskelulupien riittävän nopea käsittely yritysten työvoimatarpeen turvaamiseksi.

— Kiintiöpakolaisjärjestelmä on mahdollistanut kansainvälisen suojelun tarpeen perusteella myönnettävien oleskelulupien kohdentamisen erityisesti kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville. Tämä järjestelmä on vaikuttava sekä turvallinen tapa toteuttaa humanitääristä maahanmuuttoa. Kiintiöpakolaisia valittaessa painotetaan haavoittuvaa asemaa ja otetaan huomioon myös kotoutumisen edellytyksiä, kuten muun muassa perheiden yhdessä pitäminen. Kiintiöpakolaisten määrä nostetaan vuonna 2020 vähintään 850 tasolle. Tämän jälkeen arvioidaan vuosittain kiintiöpakolaisten määrä välille 850–1 050 ottaen huomioon turvapaikanhakijoiden määrä.

— Turvapaikkaprosessin sujuvuus ja perusoikeuksien toteutuminen varmistetaan sekä näyttökynnyksen kohtuullisuus arvioidaan. Turvapaikkahakemukset käsitellään ilman aiheettomia viivästyksiä yksilöllisessä ja oikeusturvan takaavassa menettelyssä tavoitteena kuuden kuukauden käsittelyaika.

— Vapaaehtoisen paluun järjestelmää kehitetään ensisijaisena vaihtoehtona turvata kielteisen päätöksen saaneiden maasta poistuminen kestävää paluuta tukien. Palautuksia toimeenpannaan tehokkaasti kunnioittaen perustuslain ja kansainvälisten ihmisoikeussopimusten palautuskieltoja.

Maahanmuuttopolitiikassa tehtävät muutokset tapahtuvat hallitusti ja tavoitteellisesti. Hallittu maahanmuutto on kasvua, innovaatioita, uusia työpaikkoja ja taloudellista vakautta edistävä tekijä. Vaikutetaan siihen, että EU:n maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan muutokset tapahtuvat unionin ja jäsenmaiden yhteisen edun mukaisesti perus- ja ihmisoikeuksia kunnioittaen. EU:n yhteisessä maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikassa Suomi huolehtii kansallisten etujen huomioon ottamisesta.

Tehokkaat ja laadukkaat lupaprosessit tukevat maahanmuuttopolitiikan tavoitteita. Lupaprosesseja kehitettäessä ja nopeutettaessa turvataan päätösten oikeusvarmuus ja laatu. Lupamaksujen säädösten mukainen kustannusvastaavuus turvataan prosesseja kehittämällä.

Turvapaikkamenettelyyn liittyvät tehtävät on keskitetty Maahanmuuttovirastoon, mikä tukee turvapaikkaprosessin tehostamista. Tavoitteena on kehittää edelleen turvapaikanhakijoiden vastaanottotoiminnan kustannustehokkuutta sekä varmistaa valmiuden ottaa vastaan turvapaikanhakijoita erilaisissa maahantulon tilanteissa, ml. laajamittainen maahantulo. Toiminnan kehittämisessä hyödynnetään täysimääräisesti EU:n turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (AMIF) mahdollisuuksia.

Kehitetään edelleen ulkomaalaisasioiden sähköistä asiankäsittelyjärjestelmää (UMA) ja toteutetaan UMA-järjestelmän jatkokehityshanketta *Älykäs digitaalinen virasto*, jotta pystytään tarjoamaan kattavat lupaprosesseihin liittyvät sähköiset asiointipalvelut asiakkaille. Lupa- ja asiakaspalveluprosesseja automatisoidaan mahdollisuuksien mukaan keinoälyä ja robotiikkaa hyväksikäyttäen.

Maahanmuuttohallinnon viranomaisten yhteistyötä ulkomaalaisten maahantuloon ja maassa oleskeluun liittyen ylläpidetään ja kehitetään aktiivisesti.

Maahanmuutto
Laillisia maahanmuuttokanavia kehitetään varmistamalla EU:n lainsäädännön tehokas kansallinen täytäntöönpano ja osallistumalla kehitystyötä koskevaan keskusteluun mm. EU-komission tekemän lainsäädännön kuntoarvion pohjalta. Työvoiman maahanmuuton osalta on tärkeää vastata oikea-aikaisesti työmarkkinoiden tarpeisiin, jolloin käsittelyaikoihin kohdistuu erityinen huomio. Työntekijän oleskelulupajärjestelmää kehitetään hallitusohjelmassa linjatulla tavalla. Ulkomailta tulevan työvoiman lupakäytäntöjen on oltava riittävän joustavia ja nopeita.

Helpotetaan ulkomaalaisten tutkijoiden, Suomessa opiskelevien ja korkeakoulututkinnon suorittaneiden sekä heidän perheidensä maahan jäämistä uudistamalla lupakäytäntöjä, sujuvoittamalla oleskelulupaprosesseja sekä vahvistamalla korkeakoulujen ja työelämän vuorovaikutusta. Opiskelijoille myönnetään oleskelulupa koko tutkinnon suorittamisen ajaksi. Pidennetään valmistumisen jälkeinen oleskelulupa kahteen vuoteen ja mahdollistetaan lyhytaikaisen työn vastaanotto.

Keskeisiin maahanmuuttomaihin pyritään sijoittamaan maahanmuuton yhdyshenkilöitä. Pyritään tekemään palautussopimukset kaikkien keskeisten kolmansien maiden kanssa, joiden kansalaisia Suomi voi palauttaa turvallisesti. Jatketaan yhteistyötä sen varmistamiseksi, että viranomaisten linjaukset keskeisimpien lähtömaiden tilanteesta ja sisäisen paon mahdollisuudesta ovat linjassa YK:n pakolaisjärjestöjen suositusten kanssa huomioiden myös EASO:n selvitykset.

Kansainvälinen suojelu
Turvapaikanhakijoiden määrää on vaikea ennustaa. Varaudutaan 4 000 vuosittaiseen uuteen turvapaikanhakijaan, mutta turvapaikanhakijoiden määrän äkilliseen ja nopeaan kasvuun on myös varauduttava.

Seurataan turvapaikkamenettelyä ja kansainvälistä suojelua hakevien vastaanottoa koskevan lainsäädännön toimivuutta. Maahanmuuttovirasto varmistaa turvapaikkahakemusten käsittelyssä kuuden kuukauden enimmäiskäsittelyajan ja huolehtii, että päätöksenteko on laadukasta. Vastaanottokeskusten palveluiden laadun ja toimintatapojen yhdenmukaisuus sekä keskusten turvallisuus pyritään varmistamaan. Vastaanottokeskuksissa vietetty aika lyhenee turvapaikkaprosessin käsittelyaikojen lyhetessä, mikä puolestaan vähentää vastaanottomenoja.

Osallistutaan yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistamiseen, toteutetaan voimassa olevien ja jatkossa hyväksyttävien säädösten tehokas saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä sekä muu kansallinen toimeenpano ja tehdään EU-jäsenvaltioiden kanssa yhteistyötä järjestelmän toimeenpanemiseksi käytännössä koko EU:n alueella. Lainsäädännön kehittämisen ohella tiivistetään jäsenvaltioiden turvapaikkaviranomaisten välistä käytännön yhteistyötä erityisesti tukemalla Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston (EASO) toimintaa ja osallistumalla yhteistyö-

hön muiden keskeisten EU:n virastojen kanssa. Turvapaikkapolitiikan kehittämisessä vahvistetaan johdonmukaisuutta eri muuttoliikepolitiikan osa-alueiden kuten maahanmuuton ulkosuhteiden, rajavalvonnan, laittoman maahanmuuton torjunnan ja palautuspolitiikan kanssa.

Kiintiöpakolaispolitiikan toimeenpanoa jatketaan uudelleensijoittamalla Suomeen kansainvälisen suojelun tarpeessa olevia ulkomaalaisia. Kiintiöpakolaisten määrä vahvistetaan vuosittain valtion talousarviossa. Vuoden 2020 pakolaiskiintiö on 850 henkilöä. EU korvaa jäsenvaltioille turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (AMIF) kautta uudelleensijoitetusta pakolaisesta henkilön lähtömaasta tai uudelleensijoituksen kiireellisyydestä riippuen kertakorvauksena 6 000 tai 10 000 euroa. Uudelleensijoittamisen lisäksi Suomi toteutti vuosina 2015—2017 Euroopan unionissa sovittuja turvapaikanhakijoiden sisäisiä siirtoja Italiasta ja Kreikasta. EU:n yhteisen turvapaikkajärjestelmän muuttamista koskevien säädöksien vaikutuksista esitetään täsmennykset säädösten tultua hyväksytyiksi ja kansallisen toimeenpanon käynnistyttyä.

Hallinnonalalla hyödynnetään EUSA-rahastojen kautta saatavissa olevaa osarahoitusta.

Turvapaikanhakijoiden vastaanotto

	2018[1)]	2019 arvio	2020 arvio
Vastaanottokeskusten paikkaluku yhteensä[2)]	**8 169**	**7 200**	**6 800**
— valtion vastaanottokeskukset	672	672	672
— yksityisen, kunnan tai järjestön ylläpitämät keskukset	7 839	6 400	6 000
— säilöönottoyksikkö	108	108	108
— käyttöaste keskimäärin %	89	90	90
Alaikäisyksiköiden paikkaluku yhteensä	**88**	**70**	**70**
—käyttöaste keskimäärin %	55	80	80

[1)] Vuoden lopun tilanne: ei keskiarvo (luvussa ei ole mukana yksityismajoituksessa olevia)

[2)] Vastaanottokeskusten paikkaluvut tarkistetaan vuoden 2019 lopussa, 2020 arvio tehty keväällä 2019.

Vastaanottopalvelujen saajat	2018	2019 arvio	2020 arvio
Keskimäärin vastaanoton piirissä olevia / henkilöä / vuosi	**11 741**	**10 300**	**9 800**
— Vastaanottokeskuksiin majoitettuja	7 657	6 600	6 300
— Alaikäisiä yksintulleita	67	65	65
— Säilöön otetut ulkomaalaiset	70	70	70
— Yksityismajoituksessa	4 017	3 600	3 400

Vastaanoton kustannukset / euroa / vuosi	2018 tilinpäätös	2019 arvio	2020 arvio
Vastaanoton kokonaiskustannukset[1)]	**188 880 405**	**178 531 000**	**168 178 000**
Vastaanottokeskusten kokonaiskustannukset	181 748 983	168 321 000	158 523 000
— turvapaikanhakijoiden vastaanoton keskimääräiset kokonaiskustannukset/ hlö/vrk (ilman alv)	42	42	42
— vastaanottokeskusten yksikkökustannus / hlö/vrk (ilman alv)	41	37	37
— alaikäisen kustannus ryhmäkodissa / hlö/vrk (ilman alv)	518	477	477
— alaikäisen kustannus tukiasunnossa / hlö/vrk (ilman alv)	243	224	224

Vastaanoton kustannukset / euroa / vuosi	2018 tilinpäätös	2019 arvio	2020 arvio
— säilöön otetun kustannus / hlö/vrk	224	224	224
— yksityismajoituksen kustannukset[2)]	23 228 526	20 800 000	19 650 000
— yksityismajoituksen kustannus / hlö/vrk (ilman alv)	16	15	15
Lasten edustaminen	117 214	150 000	150 000
Vapaaehtoinen paluu	2 694 395	4 830 000	4 030 000
Kiintiöpakolaisten maahantuloon liittyvät kustannukset	951 963	1 200 000	1 445 000
Muut maahantuloon liittyvät menot[3)]	2 938 064	4 180 000	4 180 000

[1)] Sisältää valtion vastaanottokeskusten menot momentilta 26.40.01 ja momentit 26.40.21, 26.40.22 sekä 26.40.63.

[2)] Sisältyvät vastaanottokeskusten kokonaiskustannuksiin.

[3)] Tulkkaus- ja käännöspalkkiot, Maahanmuuttoviraston ulkopuolella suoritettavat turvapaikkapuhuttelut, DNA-testit, kielianalyysit ja oikeuslääketieteelliset testit sekä sähköiset palvelut (Umarek)

01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 51 213 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös maahanmuuttohallinnon toiminnan kehittämiseen ja vastaanottojärjestelmän kehittämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Sisäministeriö ohjaa ja kehittää maahanmuuttohallintoa ja vastaa maahanmuuttopolitiikan sekä maahanmuuttoa ja kansalaisuutta koskevan lainsäädännön valmistelusta ja edustaa maahanmuuttoasioissa Suomea Euroopan unionissa ja kansainvälisessä yhteistyössä. Sisäministeriö yhteensovittaa maahanmuuttoasioihin liittyvää toimintaa hallinnonalojen välillä.

Sisäministeriö vastaa turvapaikanhakijoiden vastaanoton yleisestä kehittämisestä, suunnittelusta, ohjauksesta, seurannasta, valvonnasta ja yhteensovittamisesta.

Sisäministeriö huolehtii Maahanmuuttoviraston toimintaedellytyksistä. Maahanmuuttovirasto käsittelee ja ratkaisee ulkomaalaisten maahantuloon, maassa oleskeluun, pakolaisuuteen ja kansalaisuuteen liittyviä asioita. Virasto vastaa turvapaikanhakijoiden vastaanoton, ulkomaalaisten säilöönottoyksiköiden ja ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän käytännön toiminnasta, ohjauksesta, suunnittelusta ja valvonnasta. Virasto toteuttaa turvapaikanhakijoiden vastaanottopalvelut viraston vastaanottokeskuksissa sekä ostopalveluina. Lisäksi Maahanmuuttovirasto ylläpitää ulkomaalaisasioiden sähköistä asiankäsittelyjärjestelmää (UMA) ja tuottaa tietoja viranomaisille ja kansainvälisille järjestöille.

Maahanmuuttovirasto käsittelee ja ratkaisee maahantuloon, maassa oleskeluun, pakolaisuuteen sekä Suomen kansalaisuuteen liittyviä asioita hyödyntäen ja kehittäen ulkomaalaisasioiden sähköistä asiankäsittelyjärjestelmää viranomaisten ajantasaisena asianhallinta- ja tietopalvelurekisterinä. Virasto tuottaa ajankohtaista tietoa maahanmuutto- ja kansalaisuusasioista. Virasto vastaa turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton, ulkomaalaisten säilöönottoyksiköiden ja ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän käytännön toiminnasta, ohjauksesta, suunnittelusta ja valvonnasta.

Sisäministeriö asettaa Maahanmuuttovirastolle alustavasti seuraavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Tunnusluku	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Maahanmuuttoviraston päätösten pysyvyys muutoksenhaussa, laintulkinta- ja menettelyvirheet (%)[1)]	96,9	>95	>95
Kuntaan sijoituksen odotusaika vastaanottokeskuksissa oleskelulupapäätöksestä laskien keskimäärin enintään (vrk)	72	60	60
Maahanmuuttovirastossa ratkaistut/vireille tulleet (%)	98	100	100
Vastaanottokeskusten käyttöaste keskimäärin (%)	88	90	90

1) Tavoitteena on, että päätöksiä kumotaan valitusasteissa enintään viidessä prosentissa tapauksista sillä perusteella, että viranomainen on tehnyt laintulkinta- tai menettelyvirheen.

Maahanmuuttovirasto ja valtion vastaanottokeskukset	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Tuotokset			
Ratkaistut asiat	137 727	144 350	143 850
Panokset			
Toimintamenot (1 000 €)			
Maahanmuuttovirasto[1)]	42 572	44 565	35 213
Valtion vastaanottokeskukset[2)]	13 341	14 526	16 000
Henkilötyövuodet	**984**	**1 026**	**950**
Maahanmuuttovirasto	827	869	795
Valtion vastaanottokeskukset	157	157	155
Tehokkuus			
Toiminnallinen tuloksellisuus			
— tuottavuus (päätöstä/Maahanmuuttoviraston htv)	140	140	140
— taloudellisuus (nettomenot €/päätös)	309	309	290
— maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus (%)	75	75	75

1) Sisältää edelliseltä vuodelta siirtynyttä määrärahaa.
2) Sisältää edelliseltä vuodelta siirtynyttä määrärahaa.

Nopea ja oikeusvarma päätöksenteko

Vireille tulleiden hakemusten käsittelyajat lyhenevät. Perheenyhdistämishakemusten käsittelyaika on enintään yhdeksän kuukautta. Turvapaikkahakemusten enimmäiskäsittelyaika on kuusi kuukautta. Asiakkaiden oikeusturva ei heikkene menettelyä nopeutettaessa. Henkilö- ja teknisiä resursseja käytetään joustavasti ja tehokkaasti. Päätöksentekoprosessit ovat laadullisesti mitattavia sekä läpinäkyviä. Ulkomaalaislainsäädännön soveltamisen yhdenmukaisuus varmistetaan sisäisellä ohjeistuksella.

Vireille tulleet ja ratkaistut asiat 2018—2020

	2018 toteutuma Vireille tulevat	Ratkaistut	2019 ennuste Vireille tulevat	Ratkaistut	2020 tavoite Vireille tulevat	Ratkaistut
Maahanmuutto yhteensä	**96 474**	**90 597**	**94 200**	**94 000**	**95 700**	**94 500**
— työntekijän oleskelulupa	10 805	9 447	10 000	10 000	10 500	10 500
— opiskelijan oleskelulupa	6 280	5 851	6 000	6 000	6 000	6 000
— muut oleskeluluvat (sis. kv. suojelu)	11 085	11 840	12 500	12 500	12 500	12 500
— *joista kv. suojelua saaneen perheenjäsen*	*1 723*	*2 543*	*2 500*	*3 000*	*2 000*	*2 000*
— oleskeluluvan uusiminen (jatkoluvat ja pysyvät)	37 771	40 368	41 000	41 000	41 000	40 000
— muut oleskeluluvat	483	394	700	700	700	700
— voimassa olevaa oleskelulupaa koskevat asiat (peruutukset ja kortin uusimiset)	19 758	12 902	13 000	12 800	13 000	12 800
— EU-kansalaisten ja heidän perheenjäsenten rekisteröiminen	10 292	9 795	11 000	11 000	12 000	12 000
Maasta poistaminen[1)]	**10 703**	**9 142**	**9 000**	**9 000**	**9 000**	**9 000**
Kansainvälinen suojelu yhteensä	**19 820**	**25 200**	**26 750**	**27 250**	**25 750**	**26 250**
— turvapaikkahakemukset[2)]	4 548	6 379	8 500	9 000	7 500	8 000
— kiintiöpakolaiset	750	750	750	750	850	850
— matkustusasiakirjat	10 356	13 667	12 000	12 000	12 000	12 000
— muut	4 166	4 404	5 500	5 500	5 500	5 500
Kansalaisuus yhteensä	**14 196**	**12 788**	**14 100**	**14 100**	**14 100**	**14 100**
— kansalaisuushakemukset	11 676	10 405	12 000	12 000	12 000	12 000
— kansalaisuusilmoitukset	1 020	1 015	900	900	900	900
— muut kansalaisuusasiat	1 500	1 368	1 200	1 200	1 200	1 200
Yhteensä	**141 193**	**137 727**	**144 050**	**144 350**	**145 050**	**143 850**

1) Sis. karkottaminen, kielteiseen lupapäätökseen liittyvä käännyttäminen sekä rikosperusteinen käännyttäminen, maahantulokielto

2) Sis. uudet hakemukset, uusintahakemukset, Dublin-asetuksen perusteella Suomeen palautetut sekä valitusasteista viraston käsittelyyn palautuneet

Päätösten lakisääteinen enimmäiskäsittelyaika (vrk) ja enimmäiskäsittelyajassa käsitellyt hakemukset, osuus (%)

	Lakisääteinen enimmäis-käsittelyaika, vrk, tavoite	2018 Käsitelty lakisääteisessä enimmäis-käsittelyajassa %, toteuma	2019 Käsitelty lakisääteisessä enimmäis-käsittelyajassa %, arvio	2020 Käsitelty lakisääteisessä enimmäis-käsittelyajassa %, tavoite
Maahanmuutto				
— työntekijän oleskelulupa, käsittelyaika enintään (sis. TE-toimiston osapäätöksen, vrk),	120	69 %	75 %	100 %
josta käsittelyaika Maahanmuuttovirastossa enintään (vrk)	30	65 %	70 %	100 %
— oleskelulupa, opiskelija, käsittelyaika enintään (vrk)	30	76 %	80 %	100 %

	Lakisääteinen enimmäis-käsittelyaika, vrk, tavoite	2018 Käsitelty lakisääteisessä enimmäis-käsittelyajassa %, toteuma	2019 Käsitelty lakisääteisessä enimmäis-käsittelyajassa %, arvio	2020 Käsitelty lakisääteisessä enimmäis-käsittelyajassa %, tavoite
Kansainvälinen suojelu, käsittelyaika enintään ilman muutoksenhakua (vrk)[1)]	180	100 %	75 %	100 %
Kansalaisuushakemukset, käsittelyaika enintään (vrk)[2)]	365	94 %	100 %	100 %

[1)] Laki turvapaikkahakemusten enimmäiskäsittelyajoista tuli voimaan 20.7.2018

[2)] Ei lakisääteistä enimmäiskäsittelyaikaa

Maahanmuuttohallinnon prosessien sähköistäminen
Maahanmuuttohallinnon kaikkien viranomaisten sähköistä asianhallintajärjestelmää (UMA) käytetään tehokkaasti ja sen ylläpidosta huolehditaan. Ylläpidon lisäksi järjestelmää kehitetään erityisesti nostamalla järjestelmän digitalisaatio-, automaatio- ja itsepalvelutasoa. Sähköisten palvelujen käyttöä laajennetaan ja samalla nopeutetaan prosessien kulkua automatisoinnin mahdollisuuksia hyödyntäen.

Henkisten voimavarojen hallinta
Henkiset voimavarat, Maahanmuuttovirasto

	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Henkilötyövuodet	984	1 026	950
Sairauspoissaolot (työpäivää/htv)	9,6	8,0	8,0
Työtyytyväisyysindeksi (1—5)	3,6	3,6	3,6

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Bruttomenot	79 065	51 611	73 213
Bruttotulot	22 956	23 000	22 000
Nettomenot	56 109	28 611	51 213
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	31 860		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	25 501		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	19 817	21 000	21 000
Tuotot yhteensä	19 817	21 000	21 000

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	11 849	12 500	12 500
— osuus yhteiskustannuksista	14 747	15 500	15 500
Kustannukset yhteensä	26 596	28 000	28 000
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-6 779	-7 000	-7 000
Kustannusvastaavuus, %	75	75	75

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
— muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	7 245	5 500	5 500
— EU:lta saatava rahoitus	347	1 200	1 200
— muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus			
Tuotot yhteensä	7 592	6 700	6 700
Hankkeiden kokonaiskustannukset	5 920	8 500	8 500
Omarahoitusosuus (tuotot - kustannukset)	1 672	-1 800	-1 800
Omarahoitusosuus, %	128,2	78,8	78,8

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Älykäs maahanmuuttovirasto (siirto momentilta 28.70.20), kertaluonteisen lisäyksen poistuminen	-2 000
Keravan säilön hankesuunnitelma	100
Kertaluonteisen vähennyksen poistuminen	15 000
Päätöksentekoresurssien turvaaminen	11 400
Pakolaiskiintiön korottaminen (HO 2019)	50
S-TUVE-verkkopalvelumaksun siirto momentilta 26.01.20	455
Turvapaikkahakijamäärän aiheuttaman lisäresurssitarpeen pieneneminen	-2 500
Vapaaehtoisen paluun avustukset (siirto momentille 26.40.22)	1 000
Vapaaehtoisen paluun matkat ja paluuavustukset	-1 000
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-26
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-170
Lomarahojen alentaminen (Kiky)	450
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-93
Palkkausten tarkistukset	-82
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	120
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-103
Tasomuutos	1
Yhteensä	22 602

2020 talousarvio	51 213 000
2019 II lisätalousarvio	100 000
2019 I lisätalousarvio	5 063 000
2019 talousarvio	28 611 000
2018 tilinpäätös	49 750 000

21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 117 433 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) (vastaanottolaki) 7 §:n mukaisesti vastaanotto- ja järjestelykeskusten perustamis- ja ylläpitokustannusten sekä palveluntuottajalle vastaanottopalveluiden järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen, ilman kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettua kotikuntaa Suomessa olevan ihmiskaupan uhrin auttamisesta aiheutuvien kulujen korvaamiseen vastaanottorahaa lukuun ottamatta ja alaikäisen, jolla ei ole oleskelulupaa Suomessa, edustajan palkkion maksamiseen sekä kansainvälistä suojelua hakevien yleisen oikeudellisen neuvonnan kustannuksiin

2) säilöönottoyksiköstä annetun lain (116/2002) 3 luvun mukaisen toimeentulon ja huolenpidon järjestämiseen säilöön otetuille ulkomaalaisille käyttörahaa lukuun ottamatta

3) vastaanottopalveluna järjestettyyn työ- ja opintotoimintaan osallistuvien henkilöiden vastaanottolain 30 §:n mukaisten tapaturmakorvausten ja ryhmävastuuvakuutusten sekä Valtiokonttorin näistä perimien hoitokulujen maksamiseen

4) vastaanoton toteuttamiseksi erityistilanteissa tarpeellisten palvelujen hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen ja vastaanottotoiminnan kehittämistä tukeviin EU:n rahoittamiin hankkeisiin

5) turvapaikkatutkinnan ja -puhuttelujen tulkkaus-, käännös- ja kuljetusmenoihin

6) Maahanmuuttoviraston toimipisteiden ulkopuolella suoritettavien turvapaikkapuhuttelujen matkakustannusten, perhesiteen selvittämiseksi tehtävien DNA-testien ja oikeuslääketieteellisten testien kustannuksiin sekä kotipaikan tai kansalaisuuden selvittämiseksi tehtävien kielianalyysien kustannuksiin

7) kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 86 §:n mukaisesti kiintiöpakolaisten ja heidän perheenjäsentensä maahantulomatkojen järjestämisestä, lähtömaassa suoritettavista terveystarkastuksista ja koulutuksesta (kulttuuriorientaatiosta) sekä vastaanottoa edistävän koulutuksen ja tiedotustoiminnan järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan ennakkomaksujen ja niiden tasausten osalta maksatuspäätösperusteisena.

Vuoden 2020 pakolaiskiintiö on 850 henkilöä.

Selvitysosa: Kansainvälistä suojelua hakevien ja tilapäistä suojelua saavien vastaanottopalvelut järjestää vastaanottokeskus vastaanottolain (746/2011) 13 §:n nojalla. Laajamittaisen maahantulon yhteydessä vastaanotto toteutetaan vastaanottolain 9 §:n, 10 §:n ja 12 §:n mukaisesti. Maahanmuuttovirasto sopii kuntien, kuntayhtymien ja mui-

den yhteisöjen tai säätiöiden kanssa vastaanottopalvelujen järjestämisestä ja siitä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kuitenkin siten, että sopimuksista voidaan irrottautua nopeasti ja joustavasti.

Majoituskapasiteetti pyritään mitoittamaan siten, että kapasiteetti vastaa majoitustarvetta. Vastaanottokeskusten ylläpidon ja palveluiden tuottamisessa pyritään parantamaan entisestään kustannustehokkuutta mm. majoitusvuorokauden hinnassa.

Vastaanottolain 6 §:ssä säädetään erityistarpeiden huomioon ottamisesta hakemuksen käsittelyn ajan ja lisäksi vastaanottolain 19 §:ssä täydentävästä vastaanottorahasta kattamaan erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvia tarpeellisiksi harkittuja menoja.

Turvapaikkapuhuttelujen tulkkaus- ja käännöskustannukset vaihtelevat turvapaikanhakijoiden määrän ja hakijoiden kielen mukaan. Turvapaikkahakemuslomakkeella selvitetään hakemuksen perusteet ennen turvapaikkapuhuttelua. Hakijan täyttämä lomake sekä hakijan vieraskieliset asiakirjat ja selvitykset käännetään Maahanmuuttovirastossa. Maahanmuuttoviraston turvapaikkatutkinnassa ja turvapaikkapuhuttelussa käytetään hakijan äidinkieltä tai hänen ymmärtämänsä kielen tulkkausta.

Ulkomaalaislain (301/2004) 65 §:n mukaan Maahanmuuttovirasto voi varata hakijalle ja perheenkokoajalle tilaisuuden osoittaa biologinen sukulaisuus toteen valtion varoista kustannettavan DNA-tutkimuksen avulla, jos biologiseen sukulaisuuteen perustuvasta perhesiteestä ei muutoin voida saada riittävää selvitystä ja jos DNA-tutkimuksen avulla on mahdollista saada olennaista näyttöä perhesiteestä. Ulkomaalaislain 6 a §:n mukaan oleskelulupaa hakevan ulkomaalaisen tai perheenkokoajan iän selvittämiseksi voidaan tehdä oikeuslääketieteellinen tutkimus jos on olemassa ilmeisiä perusteita epäillä hänen itsestään antamien tietojen luotettavuutta. Ulkomaalaislain 6 b §:ssä säädetään oikeuslääketieteellisen tutkimuksen tekemisestä. Turvapaikanhakijoille ja perheenkokoajille, joiden henkilöllisyyttä ei ole voitu varmistaa, voi olla tarpeen joissakin tapauksissa osana henkilöllisyyden selvittämistä tehdä kielianalyysi hakijan kielellisen identiteetin ja taustan ja sitä kautta kotiseudun selvittämiseksi. Kielianalyysin avulla selvitetään muun muassa, täyttyvätkö perheenyhdistämisen edellytykset perheenyhdistämishakemusten käsittelyn yhteydessä.

Kiintiössä otettavat pakolaiset voidaan valita talousarviovuonna ja he voivat saapua maahan sinä vuonna sekä sitä seuraavien kahden vuoden aikana. Kiintiöstä valittujen pakolaisten maahantulomatkat järjestetään ostopalveluna. Vastaanoton erityistilanteissa korvataan erityispalveluja, kuten matkan aikana tarvittavat lääkäripalvelut tai kauttakulku- tai maasta poistumiseen vaadittavien viisumien kustannukset.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kuntien, kuntayhtymien, järjestöjen ja yhteisöjen vastaanottokeskukset	83 404 000
Vastaanottokeskusten muut menot	28 254 000
— palvelujen ostot	12 673 000
— terveydenhuolto	15 014 370
— muut	566 630
Vastaanottokeskusten menot yhteensä	111 658 000
Lasten edustaminen	150 000
Muut maahantuloon liittyvät menot	4 180 000
Kiintiöpakolaisten maahantuloon liittyvät kustannukset	1 445 000
Yhteensä	117 433 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Pakolaiskiintiön korottaminen (HO 2019)	170
Turvapaikanhakijoiden ennakoitua hitaampi poistuminen vastaanoton piiristä	-24 315
Vastaanoton menot	-4 400
Tasomuutos	18 377
Yhteensä	-10 168

2020 talousarvio	117 433 000
2019 talousarvio	127 601 000
2018 tilinpäätös	136 909 117

22. Vapaaehtoinen paluu (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 030 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vapaaehtoisesta paluusta aiheutuviin kuluihin

2) kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 31 §:n mukaisten matka- ja muiden avustusten maksamiseen

3) vapaaehtoista paluuta tukeviin EU:n rahoittamiin hankkeisiin

4) vapaaehtoisen paluun valtakunnalliseen koordinointiin, suunnitteluun ja neuvontaan kohdennettavan, enintään 2 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkausmenojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös paluun avustamiseen liittyvien siirtomenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Vapaaehtoisesta paluusta säädetään ulkomaalaislain 147 a §:ssä. Lain kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta 31 §:n nojalla vapaaehtoisen paluun tukemiseksi voidaan kansainvälistä suojelua hakeneelle kolmannen maan kansalaiselle, tilapäistä suojelua saaneelle ja ihmiskaupan uhrille, jolla ei ole kotikuntalain mukaista kotipaikkaa Suomessa sekä oleskeluluvan ulkomaalaislain 51 §:n nojalla saaneelle, korvata kohtuulliset matka- ja muuttokustannukset kotimaahan tai muuhun maahan, johon hänen pääsynsä on taattu. Tilapäistä suojelua saava tai ihmiskaupan uhri voi olla myös unionin kansalainen tai tähän rinnastettava.

Vapaaehtoisen paluun järjestäminen toteutetaan ostopalveluna.

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Matka- ja muut avustukset	2 170
Ostopalvelut	1 860
Yhteensä	4 030

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Vapaaehtoisen paluun matkat ja paluuavustukset (siirto momentilta 26.40.01)	-1 000
Siirtyvien erien taso (HO 2019)	-500
Tasomuutos	700
Yhteensä	-800

2020 talousarvio	4 030 000
2019 II lisätalousarvio	-100 000
2019 talousarvio	4 830 000
2018 tilinpäätös	3 800 000

63. Vastaanottotoiminnan asiakkaille maksettavat tuet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 30 715 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkomaalaiselle kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) (vastaanottolaki) 19 §:n ja säilöönottoyksiköstä annetun lain (116/2002) 12 §:n perusteella myönnettävän vastaanottorahan, täydentävän vastaanottorahan, käyttörahan ja toimeentulotuen maksamiseen.

Selvitysosa: Kansainvälistä suojelua hakevalle ja tilapäistä suojelua saavalle sekä ihmiskaupan uhrille, jolla ei ole kotikuntalaissa tarkoitettua kotikuntaa Suomessa, myönnetään vastaanottoraha välttämättömän toimeentulon turvaamiseksi ja itsenäisen selviytymisen edistämiseksi, jos hän on tuen tarpeessa eikä voi saada toimeentuloa muulla tavalla. Jos vastaanottokeskus järjestää täyden ylläpidon, ilman huoltajaa olevalle lapselle myönnetään vastaanottorahan sijasta käyttöraha.

Säilöön otetulle ulkomaalaiselle annetaan käyttörahaa, jos hänellä ei ole käytettävissään omia varoja eikä hän voi saada käyttövaroja muulla tavalla. Säilöön otetulle ulkomaalaiselle voidaan poikkeuksellisesti myöntää täydentävää vastaanottorahaa siten kuin vastaanottolaissa säädetään tai toimeentulotukea siten kuin toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997) säädetään.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Vastaanottoraha	
— Täysi vastaanottoraha	18 429 000
— Vastaanottoraha	2 670 000
— Lasten vastaanottoraha	5 529 000
Täydentävä vastaanottoraha	3 132 000
Käyttöraha	845 000
Toimeentulotuki	110 000
Yhteensä	30 715 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	-1 405
Yhteensä	-1 405

2020 talousarvio	30 715 000
2019 talousarvio	32 120 000
2018 tilinpäätös	35 935 395